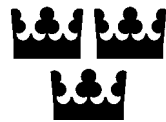

Migration

Förslag till statsbudget för 2011

Migration

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområde 8 Migration.....	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutveckling	10
2.3	Mål	11
2.4	Resultatredovisning	12
2.5	Analys och slutsatser	31
2.6	Revisionens iakttagelser.....	33
2.7	Politikens inriktning	33
2.8	Budgetförslag	36
2.8.1	1:1 Migrationsverket.....	36
2.8.2	1:2 Ersättningar och bostadskostnader	37
2.8.3	1:3 Migrationspolitiska åtgärder	38
2.8.4	1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden	39
2.8.5	1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden.....	39
2.8.6	1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden.....	40
2.8.7	1:7 Utresor för avvisade och utvisade.....	41
2.8.8	1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	41

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 8 Migration	11
2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 8 Migration	11
2.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 8 Migration	11
2.4 Asylsökande 2007–2009	12
2.5 Nya asylsökande 2009 efter medborgarskap och kön	12
2.6 Grunderna för beviljade uppehållstillstånd till asylsökande m.fl. 2009	13
2.7 Handläggningstider inom asylprocessen i dagar	13
2.8 Kostnader inom asylprocessen	13
2.9 Antal ansökningar och tider i asylprövningen vid Migrationsverket	14
2.10 Kostnad för prövning av asylansökningar	14
2.11 Produktivitet utveckling – Antal ärenden per årsarbetare	15
2.12 Asylärenden avseende ensamkommande barn 2007–2009	15
2.13 Mål och antalet faktiskt överförda flyktingar	16
2.14 Migrationsverkets prövning av verkställighetshinder	18
2.15 Antal inskrivna personer samt vistelsetid i Migrationsverkets mottagande 2007–2009	18
2.16 Antal asylsökande ensamkommande barn 2007–2009	19
2.17 Asylsökandes deltagande i organiserad sysselsättning i november 2009	20
2.18 Kostnader för mottagandet, lämnade bidrag 2007–2009	21
2.19 Migrationsverkets omprövning av överklagade beslut i asylärenden	22
2.20 Utfall i asylprövningsprocessen för asylsökande 2006–2009	23
2.21 Processutfall för asylsökande 2006–2009	24
2.22 Ärendekategorier Arbete, besök och bosättning 2009	25
2.23 Arbete-, besök- och bosättningsärenden	26
2.24 Migrationsverkets omprövning av överklagade beslut ärenden rörande arbete, besök och bosättning	29
2.25 Medborgarskapsärenden	29
2.26 Migrationsdomstolarna, kostnad per mål inom olika kategorier	31
2.27 Migrationsöverdomstolen, kostnad per mål inom olika kategorier	31
2.28 Anslagsutveckling	36
2.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Migrationsverket	37
2.30 Anslagsutveckling	37
2.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Ersättningar och bostadskostnader	38
2.32 Anslagsutveckling	38
2.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Migrationspolitiska åtgärder	38
2.34 Anslagsutveckling	39
2.35 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden	39
2.36 Anslagsutveckling	39
2.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	40
2.38 Anslagsutveckling	40
2.39 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	40
2.40 Anslagsutveckling	41

2.41 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Utresor för avvisade och utvisade	41
2.42 Anslagsutveckling.....	41
2.43 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	42
2.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar.....	42

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor under 2012, högst 140 000 000 kronor under 2013 och högst 80 000 000 kronor under 2014 (avsnitt 2.8.8).
2. för budgetåret 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 8 *Migration* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Migrationsverket	Ramanslag	2 416 981
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	Ramanslag	3 026 387
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	Ramanslag	405 437
1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden	Ramanslag	503 419
1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	Ramanslag	158 800
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	Ramanslag	230 255
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	Ramanslag	279 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	Ramanslag	136 880
Summa		7 157 361

2 Utgiftsområde 8 Migration

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör migration till och från vårt land, flyktingpolitiken inklusive mottagande av asylsökande samt utlänningars rätt att vistas i Sverige.

Inom utgiftsområdet ansvarar Migrationsverket för de tre verksamhetsområdena Asyl, Arbete, besök och bosättning samt Svenskt medborgarskap. Inom utgiftsområdet finansieras även verksamheten vid migrationsdomstolarna, Migrationsöverdomstolen och i relevanta delar Kriminalvårdens transporttjänst. Även myndigheter som ingår i andra utgiftsområden såsom utlandsmyndigheterna, länsstyrelserna och polisen har uppgifter inom migrationsområdet. Migrationsverket ska samverka med andra ansvariga myndigheter inom området så att förutsättningar skapas för ett effektivt genomförande av de verksamheter som följer av Migrationsverkets uppdrag.

Inom verksamhetsområdet Asyl ingår Migrationsverkets handläggning av asylansökningar och mottagande av asylsökande. Ett beslut om att avslå en asylansökan, vilket i regel förenas med ett avvisnings- eller utvisningsbeslut, kan överklagas till en migrationsdomstol. Fram till att personen lämnat Migrationsverkets mottagande, t.ex. genom bosättning i en kommun eller återvändande till hemlandet, omfattas han eller hon av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande åligger kommuner och landsting. Det rör sig i första hand om skolgång, omsorg och hälso- och sjukvård.

Migrationsverket ska övergripande arbeta för att det finns beredskap och kapacitet i landet att

ta emot personer som beviljats uppehållstillstånd, och vid behov medverka vid deras bosättning. Länsstyrelserna ansvarar för att förhandla med kommuner om mottagande och bosättning av personer som beviljats uppehållstillstånd. Migrationsverket har ansvar för att ingå överenskommelser angående platser med kommunerna.

Från utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet betalar Migrationsverket ut statlig ersättning till kommunerna för kostnader i samband med mottagandet och introduktionen av personer som beviljats uppehållstillstånd enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagandet m.m.

Vidare ska Migrationsverket verka för att den person som fått ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning återvänder självmant. Om personen inte gör det, eller avviker, överlämnas ärendet till polisen för verkställighet av avvisnings- eller utvisningsbeslutet.

Verksamhetsområdet Arbete, besök och bosättning omfattar handläggning av olika typer av ansökningar om tillstånd att få vistas i Sverige. Vissa ansökningar gäller inresa och tidsbegränsad vistelse medan andra syftar till permanent vistelse i Sverige. Ansökningarna avser t.ex. släkt- eller turistbesök, arbete, studier eller bosättning på grund av anknytning till anhörig. Ansökan ska i första hand lämnas in till en svensk utlandsmyndighet men kan i vissa fall även lämnas till Migrationsverket. Utlandsmyndigheterna fattar beslut i det stora flertalet ärenden om visering och efter delegation från Migrationsverket i vissa ärenden om uppehållstillstånd.

Förutom handläggning av ansökningar ska utlandsmyndigheterna även uppmärksamma och

analysera förändringar i omvärlden som kan påverka migrationen till Sverige samt verka för samstämmighet mellan migration och utveckling. Här spelar exempelvis migrationsattachéerna som är stationerade vid olika utlandsmyndigheter en viktig roll.

Inom verksamhetsområdet Svenskt medborgarskap prövas naturaliseringsärenden samt ärenden om bibehållande av respektive befrielse från svenskt medborgarskap.

Migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen har till uppgift att överpröva Migrationsverkets beslut enligt utlänningslagen (2005:716), lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Inom utgiftsområdet ryms även deltagande i EU-samarbetet och internationellt samarbete.

2.2 Utgiftsutveckling

Utvecklingen inom utgiftsområdet styrs i stor utsträckning av omvärldsfaktorer som kan vara svåra att förutse och att påverka. Exempel på sådana faktorer är omständigheter som gör att personer lämnar ursprungslandet (konflikter, kriser m.m.) och omständigheter som gör att personer väljer att söka asyl i Sverige. Praxisförändringar genom vägledande domar från Migrationsöverdomstolen och praxisförändringar till följd av domar från internationella domstolar medför ofta konsekvenser för volymer och utgiftsutvecklingen. Därutöver påverkas utgiftsområdet också av nationella och internationella regelförändringar. Effektiviteten vid och samarbetet mellan ansvariga myndigheter har en direkt påverkan på måluppfyllelsen. Handläggningstiderna vid ansvariga myndigheter och domstolar inverkar på de genomsnittliga vistelsetiderna för

asylsökande inom mottagandet och därmed utgifterna för mottagandet av asylsökande. Den enskilde asylsökandes agerande påverkar också vistelsetiden och därmed utgiftsutvecklingen.

Merparten av anslagen inom utgiftsområdet har en tydlig koppling till varandra. Ökar exempelvis antalet asylsökande påverkas utgifterna för flera anslag. Fler asylärenden behöver avgöras (anslaget 1:1 *Migrationsverket*), samtidigt som kostnaden för mottagandet ökar (anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader*). Om fler ärenden avgörs förordnas fler offentliga biträden (anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden*). Med bibehållet regelverk och praxis innebär fler avgjorda ärenden att fler personers asylansökningar avslås av Migrationsverket vilket gör att domstolarna behöver avgöra fler överklagade beslut (anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsärenden*, samt anslaget 1:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden*). Fler personer behöver också lämna landet efter beslut om avvisning eller utvisning (anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade*). Fler personer skulle också beviljas uppehållstillstånd, vilket medför ökade kostnader för utbetalning av statlig ersättning för flyktmottagandet inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Utgiftsområdet anvisades 2009 sammanlagt 6,2 miljarder kronor. Utfallet 2009 var 322 miljoner kronor högre än anvisade medel. Migrationsverket utnyttjade 137 miljoner kronor av anslagskrediten.

I budgetpropositionen för 2010 anvisades utgiftsområdet 5,8 miljarder kronor. Antalet asylsökande ökade under våren 2010. I samband med 2010 års proposition om Vårtilläggsbudget (2009/10:99) ökades anslaget 1:1 *Migrationsverket* med 50 miljoner kronor, anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* med 940 miljoner kronor och anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* med 184 miljoner kronor.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 8 Migration

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
1:1 Migrationsverket	2 114	2 060	2 088	2 417	2 172	2 064	2 071
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 904	3 193	3 176	3 026	2 492	2 170	2 046
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	351	353	353	405	411	418	423
1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden	432	494	464	503	504	511	523
1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	166	179	153	159	159	159	159
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	225	277	250	230	210	200	200
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	217	239	241	279	267	234	234
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	112	130	124	137	157	175	124
Totalt för utgiftsområde 8 Migration	6 521	6 925	6 849	7 157	6 372	5 931	5 780

¹ Inklusivt tilläggsbudget till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 8 Migration

Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	5 751	5 751	5 751	5 751
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	11	35	71	130
Beslut	676	355	136	96
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-1	5	-10	-6
Volymer	539	196	-127	-251
Överföring till/från andra utgiftsområden	17	17	18	18
Övrigt ³	164	12	93	42
Ny ramnivå	7 157	6 372	5 931	5 780

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

Tabell 2.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 8 Migration

Miljoner kronor

	2011
Transfereringar ¹	3 376 074
Verksamhetskostnader ²	3 773 984
Investeringar ³	7 303
Summa ramnivå	7 157 361

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2009 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål

Målet för utgiftsområdet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

2.4 Resultatredovisning

Utgiftsområdet migration är indelat i de tre verksamhetsområdena Asyl, Arbete, besök och bosättning samt Svenskt medborgarskap. Här redovisas verksamhetens resultat för 2009 med utgångspunkt från myndighetens uppgifter i förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket. Redovisning sker också utifrån regleringsbrevet för Migrationsverket när det gäller resultat, måluppfyllelse och verksamhetens kvalitet i enlighet med anvisningarna under Övrig återrapportering, Generella återrapporteringskrav och de fastställda målen för 2009.

Verksamhetsområde Asyl

Verksamhetsområdet omfattar bland annat

- prövning av asylansökningar,
- mottagande av asylsökande,
- förberedelser för bosättning för de asylsökande som beviljats uppehållstillstånd,
- förberedelser och genomförande av återvändande för asylsökande som inte beviljats uppehållstillstånd,
- stöd till personer med uppehållstillstånd som vill återvända, samt
- skydd till främst flyktingar och andra skyddsbehövande i utlandet genom vidarebosättning i Sverige.

Målet var att tiden från ansökan till bosättning i kommun eller återvändande skulle minska i förhållande till verksamhetsåret 2008.

Tabell 2.4 Asylsökande 2007–2009

	2007	2008	2009	Förändring i % 2008- 2009
Somalia	3 349	3 361	5 874	75
Irak	18 559	6 083	2 297	-62
Afghanistan	609	784	1 694	116
Kosovo	-	1 031	1 239	20
Iran	485	799	1 144	43
Ryssland	788	933	1 058	13
Eritrea	878	857	1 000	17
Statslösa	1 312	1 051	912	-13
Mongoliet	519	791	753	-5
Syrien	440	551	587	7
Övriga	9 268	8 112	7 636	-6
Totalt	36 207	24 353	24 194	-1

Under 2009 sökte 24 200 personer asyl i Sverige jämfört med 24 350 personer året innan, vilket innebär en minskning med cirka en procent. I förhållande till andra EU-länder, var det bara i Frankrike, Storbritannien och Tyskland som fler personer sökte asyl 2009. Under 2009 kom 24 procent av de asylsökande till Sverige från Somalia, jämfört med 14 procent 2008. Från 2008 till 2009 minskade antalet irakiska asylsökande med 62 procent och utgjorde 2009 nio procent av de sökande jämfört med 25 procent 2008.

Första halvåret 2010 sökte 14 056 personer asyl i Sverige, vilket är en ökning med 36 procent jämfört med samma period 2009.

Tabell 2.5 Nya asylsökande 2009 efter medborgarskap och kön

Nationalitet	Kvinnor	Män	varav barn under 18 år	Totalt
Somalia	2 373	3 501	1 611	5 874
Irak	791	1 506	523	2 297
Afghanistan	239	1 455	996	1 694
Kosovo	455	784	407	1 239
Iran	422	722	209	1 144
Ryssland	472	586	400	1 058
Eritrea	509	491	222	1 000
Övriga	3 213	6 675	2 209	9 888
Totalt	8 474	15 720	6 577	24 194

Av de personer som sökte asyl 2009 var 35 procent kvinnor och 65 procent män. Cirka 6 600 barn sökte asyl, varav 2 250 ensamkom-

mande barn, dvs. barn utan legal vårdnadshavare i landet. Under det första halvåret 2010 sökte 1 025 ensamkommande barn asyl i Sverige.

Tabell 2.6 Grunderna för beviljade uppehållstillstånd till asylsökande m.fl. 2009

	Kvinnor	Män	varav barn under 18 år	Totalt
Flyktingar och andra skyddsbehövande, varav	4 674	5 206	3 141	9 880
- vidarebosatta (kvotflyktingar) ¹	973	919	791	1 892
- flyktingar	923	901	594	1 824
- skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § 1 punkten (dödsstraff, tortyr m.m.)	1 008	1 285	645	2 293
- skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § 2-3 punkten (väpnad konflikt, svåra mot-sättningar i hemlandet, miljökatastrofer)	1 770	2 101	1 111	3 871
Synnerligen ömmande omständigheter	432	563	526	995
Totalt	5 106	5 769	3 667	10 875

¹ Överförda personer. Under 2009 beviljades 1 936 personer uppehållstillstånd inom ramen för vidarebosättning.

Nära 8 000 asylsökande beviljades 2009 uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov, antingen som flyktingar eller som skyddsbehövande i övrigt. Härutöver överfördes 1 892 kvotflyktingar till Sverige. En s.k. kvotflykting är en utlänning som före resan till Sverige har beviljats uppehållstillstånd inom den flyktingkvot som regeringen fastställt (se avsnitt Vidarebosättning).

Knappt 20 procent av de asylsökande som beviljades uppehållstillstånd under 2009 bedömdes ha flyktingskäl. Under 2008 var motsvarande andel cirka 18 procent. Sverige gav under 2009 skydd åt 4 900 personer enligt bestämmelser i utlänningslagen som grundar sig på Sveriges internationella förpliktelser. Det är en ökning med drygt 160 personer jämfört med 2008. Cirka 3 000 asylsökande beviljades uppehållstillstånd i enlighet med andra nationella skyddsbestämmelser i utlänningslagen. Därutöver beviljades 995 asylsökande permanent uppehållstillstånd enligt undantagsregeln om synnerligen ömmande omständigheter.

Tabell 2.7 Handläggningstider inom asylprocessen i dagar

Genomsnittsvärde						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Migrationsverket	291	244	201	218	267	203
Utlänningsnämnden	179	240				
Migrationsdomstolarna			144	180	150	180
Migrationsöverdomstolen			30	72	54	39
Summa	470	484	375	470	471	422

Den totala genomsnittliga handläggningstiden för prövning hos Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen 2009, minskade i förhållande till 2008. Jämfört med 2008 minskade handläggningstiden vid Migrationsverket och Migrationsöverdomstolen samtidigt som den ökade vid migrationsdomstolarna. Den främsta förklaringen till den totalt sett minskade handläggningstiden vid Migrationsverket var en omställning till ett nytt arbetssätt inom asylprövningen kallat Kortare väntan. Inom ramen för det nya arbetssättet förkortas väntetiden huvudsakligen genom att passiva ledtider reduceras. Ökningen av omloppstiderna vid migrationsdomstolarna berodde främst på stora ärendebalanser.

Första halvåret 2010 minskade den genomsnittliga handläggningstiden vid Migrationsverket till 134 dagar.

Tabell 2.8 Kostnader inom asylprocessen

Miljoner kronor			
	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009
Migrationsverket	1 541	1 782	1 668
Ersättningar och bostadskostnader	2 279	2 694	2 643
Domstolsprövning i utlänningsärenden	339	379	432
Kostnader vid domstolsprövning	58	121	166
Offentligt biträde i utlänningsärenden	229	231	225
Utresor för avvisade och utvisade	139	191	214
Totalt	4 602	5 398	5 348

I tabellen ovan redovisas utgifterna/kostnaderna för asylprocessen under perioden 2007–2009. Asylprocessen omfattar både prövning

av asylansökningar enligt utlänningslagen (2005:716) och mottagande av asylsökande enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

En person som söker asyl har vissa rättigheter, vilka framgår av gällande författningar och internationella konventioner som Sverige har ratificerat. Utgiftsutvecklingen påverkas framför allt av antalet asylsökande, handläggningstider hos berörda myndigheter samt den tid bosättning respektive återvändande tar. De sammanlagda utgifterna för asylprocessen 2009 var 5,3 miljarder kronor, vilket är en minskning med 50 miljoner kronor i jämförelse med 2008. Minskningen förklaras främst av att det genomsnittliga antalet inskrivna asylsökande per dygn i Migrationsverkets mottagande minskade från 38 400 under 2008 till 35 900 under 2009. Den 30 juni 2010 var cirka 33 600 personer inskrivna.

Migrationsverkets prövning av asylansökningar – första instans

Målet är att beslut om uppehållstillstånd eller utvisning ska fattas inom sex månader efter det att ansökan kommit in. Beslut som rör ensamkommande barn och ärenden där sakprövning ska ske i annat land enligt Dublinförordningen, ska fattas inom tre månader från det att ansökan kommit in.

Tabell 2.9 Antal ansökningar och tider i asylprövningen vid Migrationsverket

	2007	2008	2009
Nya asylsökande	36 207	24 353	24 194
Avgjorda asylärenden	32 492	33 845	27 394
Genomsnittlig handläggningstid, månader	7,3	8,9	6,8
Andel inom 6 månader	53 %	31 %	51 %
Genomsnittlig handläggningstid, barn, månader	6,2	5,8	3,8
Andel inom 3 månader	15 %	16 %	34 %
Öppna asylärenden vid årets slut	23 033	13 977	10 780
– varav äldre än sex månader	6 920	5 146	1 987
– andel i procent	30	37	18

Under 2009 avgjorde Migrationsverket cirka 27 400 ärenden. Av dessa avgjordes 51 procent

av ärendena inom målet om sex månader jämfört med 31 procent 2008. Antalet öppna ärenden minskade jämfört med föregående år och har mer än halverats i jämförelse med 2007.

I syfte att förkorta handläggningstiderna genomförde Migrationsverket hösten 2008 en översyn av asylprocessen. Resultatet av översynen och dess syfte beskrivs kortfattat nedan under rubriken Kortare väntan för asylsökande.

Under första halvåret 2010 avgjordes 13 491 ärenden varav 72 procent inom sex månader. Den genomsnittliga handläggningstiden har minskat till 4,5 månader. Antalet öppna ärenden ökade under första halvåret 2010 från 10 797 till 10 907.

Under 2009 beviljades uppehållstillstånd i 27 procent av de asylärenden som Migrationsverket fattade beslut i, vilket kan jämföras med 24 procent året innan. Första halvåret 2010 var bifallsandelen 31 procent. Om ansökningar som ska hanteras av annat land enligt Dublinförordningen och avskrivna ärenden exkluderas, var bifallsandelen 36 procent 2009 och 41 procent första halvåret 2010. För 2009 innebär det att 10 919 asylsökande, inklusive vidarebosatta kvotflyktingar, beviljades uppehållstillstånd i Sverige. Av dessa beviljades 1 653 uppehållstillstånd vid migrationsdomstolarna och 34 vid Migrationsöverdomstolen.

Tabell 2.10 Kostnad för prövning av asylansökningar

Milljoner kronor

	2007	2008	2009
Utgift/kostnad för prövning av asylansökningar	626	768	748
– varav anslaget 1:1	395	529	478
– varav rättshjälp	222	225	219
Utgift/kostnad per avgjort grundärende (tkr)	19	23	27

Utgiften/kostnaden per avgjort ärende ökade 2009 jämfört med 2008, främst som en följd av initiala kostnader i samband med införande av nytt arbetssätt i asylprövningen.

Tabell 2.11 Produktivitet utveckling – Antal ärenden per årsarbetare

	2007	2008	2009
Avgjorda ärenden	32 492	33 845	27 394
Årsarbetskrafter	452	578	484
Avgjorda ärenden/årsarbetskraft	72	59	57
Förändring i % jämfört med föregående år	-1	-18	-3

Produktiviteten mätt som antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft minskade med två avgjorda ärenden per årsarbetare under 2009. Den lägre produktiviteten förklaras av en viss minskning av personal med tidsbegränsade anställningar, ett ökat antal nya asylsökande från Somalia och ensamkommande barn samt visst produktivetsbortfall i samband med metodutveckling genom projektet Kortare väntan.

Tabell 2.12 Asylärenden avseende ensamkommande barn 2007–2009

	2007	2008	2009
Nya asylsökande	1 264	1 510	2 250
Antal avgjorda ärenden	1 090	1 481	1 682
– varav inom tre månader, antal	171	231	572
– varav inom tre månader, andel	15 %	16 %	34 %
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	185	174	115
Öppna ärenden vid årets slut	548	471	975
– varav äldre än tre månader, antal	213	81	273
– varav äldre än tre månader, andel	39 %	17 %	28 %

Målet är att beslut i fråga om asylansökningar som rör ensamkommande barn och Dublinärenden ska fattas inom tre månader.

Antalet ensamkommande asylsökande barn ökade från 1 510 under 2008 till 2 250 under 2009. På några år har andelen ensamkommande barn ökat från två till tio procent av det totala antalet asylsökande. Majoriteten (närmare 80 procent) var pojkar och av dem var drygt hälften i åldern 16–17 år. Det har främst varit irakiska, afghanska och somaliska barn som sökt asyl i Sverige.

Migrationsverket avgjorde 1 682 ansökningar om uppehållstillstånd som gällde denna kategori, varav 34 procent inom tre månader. Antalet öppna ärenden ökade i förhållande till 2008 och andelen ansökningar som var äldre

än tre månader ökade också. Målet uppnåddes inte men den genomsnittliga handläggningstiden minskade från 5,6 månader 2008 till 3,7 månader 2009.

År 2008 var första året som regeringen preciserade ett mål om tre månader för Dublinärenden. Av de asylärenden som avgjordes under 2009 hänvisades drygt 3 584 till sakprövning i annat land enligt Dublinförordningen, vilket kan jämföras med 3 400 under 2008. Italien är det land som har tagit emot flest Dublinärenden från Sverige följt av bland annat Grekland, Polen och Tyskland. Den genomsnittliga handläggningstiden för dessa ärenden minskade från 98 dagar 2008 till 76 dagar 2009. Sammantaget utgjorde ärenden som handlades enligt Dublinförordningen 13 procent av samtliga avgjorda asylärenden, vilket är ungefär samma andel som 2008. Under 2009 accepterade Sverige att ta emot sammanlagt 2 896 ansökningar enligt samma förordning, främst från Tyskland, Norge, Finland, Danmark och Frankrike. Majoriteten av de personer som omfattades av dessa beslut avvek innan en överföring kunde ske till Sverige, men i 639 fall skedde en överföring.

Om det är uppenbart att den asylsökande inte har skyddsbehov eller andra skäl att beviljas uppehållstillstånd i Sverige, kan beslut fattas om avvisning med omedelbar verkställighet. Detta kan också ske om personen kan sändas tillbaka till ett land där han eller hon har uppehållit sig före ankomsten till Sverige och personen i detta land är skyddad mot förföljelse och mot att sändas till ett land där han eller hon riskerar förföljelse.

Uppenbart ogrundade ansökningar prioriteras vid asylprövningen. Ett av skälen till denna prioritering är att utlänningslagen anger att ett sådant beslut ska fattas inom tre månader från ansökan.

Under 2009 fattade Migrationsverket 1 233 beslut om avvisning med omedelbar verkställighet till hemlandet och 53 beslut om avvisning med omedelbar verkställighet till säkert tredjeland. Under 2008 var det 839 respektive 39 ansökningar som bedömdes vara uppenbart ogrundade eller där det fanns ett säkert tredje land. Handläggningstiden 2009 var i genomsnitt 45 dagar jämfört med 47 dagar under 2008. Denna ärendekategori utgjorde 5,5 procent av samtliga beslut efter ansökan om asyl. Motsvarande andel 2008 var

3,5 procent. Beslut om avvisning med omedelbar verkställighet har under 2009 främst gällt asylsökande från Kosovo, Mongoliet, Ryssland och Serbien.

Kortare väntan för asylsökande

Migrationsverket genomförde hösten 2008 en översyn av asylprocessen inom myndigheten. Den innebar bland annat en kartläggning och genomlysning av asylprocessen vid Migrationsverket. Översynen visade att en merpart av handläggningstiden bestod av tid då inget ytterligare tillfördes ärendet. Handläggningen föreslogs i stället utgå från en snabbt igångsatt utredning som sker under en kortare tidsperiod och som företas av personal med hög kompetens.

Det nya arbetssättet påbörjades under 2009 i projektform och fortsätter under 2010. Syftet är att ytterligare stärka rättssäkerheten, vilket bland annat innebär att de asylsökande ska behandlas lika, få snabba besked och att besluten är rättsligt förutsebara. Migrationsverket bedömer att i princip alla som söker asyl ska få besked av Migrationsverket inom tre månader vid utgången av 2010. Stor vikt läggs även vid att hålla de svarstider som migrationsdomstolarna anger, återkoppla migrationsdomstolarnas arbete till myndighetens prövningsenheter samt att förbättra administrativa rutiner och statistik m.m. i förhållande till migrationsdomstolarna i syfte att effektivisera processen.

Migrationsverket planerar att under 2010 utöka projektet Kortare väntan till att även inkludera introduktion, bosättning och återvändande.

Vidarebosättning

Av regeringsbeslut den 18 december 2008 framgår att Migrationsverket ska vidta åtgärder för att genom vidarebosättning i Sverige erbjuda skydd för flyktingar och andra skyddsbehövande. En kvotflykting är en utlänning som före resan till Sverige har beviljats uppehållstillstånd inom den flyktingkvot som regeringen fastställt. FN:s flyktinghögkommissarie (UNHCR) presenterar sådana ärenden när andra möjligheter är uttömda. Migrationsverket tar ut kvotflyktingarna under så kallade delegationsuttagningar eller genom dossieruttagning. Under 2009 gjorde Migrationsverket delegationsresor till Iran, Syrien, Libanon, Jordanien och Sudan. Kvot-

flyktingens resa till Sverige organiseras och betalas av Migrationsverket. Regeringen anvisade medel i regleringsbrevet för 2009 för överföring och mottagande av 1 900 personer.

Tabell 2.13 Mål och antalet faktiskt överförda flyktingar

	2007	2008	2009
Mål	1 900	1 900	1 900
Överförda kvotflyktingar	1 799	1 863	1 892

Under 2009 överfördes 1 892 personer, vilket innebär att målet i princip har uppnåtts. Utgiften för vidarebosättning ökade med 45 miljoner kronor i jämförelse med 2008. Anledningen är bland annat ökade kostnader i samband med delegationsuttagningar.

Knappt hälften av de överförda personerna var irakier eller statslösa palestinier på flykt i närområdet. I övrigt utgjorde afghaner, burmeser och eritreaner de största grupperna.

Identitetsuppgifter

Under 2009 uppvisade fem procent av de asylsökande en passhandling vid ansöknings-tillfället jämfört med fyra procent 2008. Endast 4 488 personer, eller cirka 16 procent, lämnade in någon form av identitetshandling innan Migrationsverket fattade beslut i ärendet. Under 2008 var andelen 21 procent. Förändringen mellan 2008 och 2009 beror främst på att andelen asylsökande från Somalia ökat och att få somalier, i frånvaro av statlig myndighet i Somalia, har någon möjlighet att få godkända id-handlingar utfärdade.

Att den enskilde saknar id-handlingar påverkar bedömningen av de uppgifter som lämnats i samband med asylansökan och är ett problem när det gäller bedömningen av skyddsbehov. Avsaknad av id-handlingar leder även till förlängda handläggningstider, inte minst i samband med verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut, då det angivna hemlandet kan vägra att ta emot den enskilde. Senare i processen tillkommer de krav på identitet som krävs för att bli folkbokförd samt vid ansökan om svenskt medborgarskap.

Migrationsverket inrättade i juli 2009 en särskild enhet för identitetsfrågor. Enheten utgör en sammanhållande funktion för myndighetens arbete med att klargöra identitet och bidrar till att utveckla det arbetet.

Vidare har Migrationsverket tagit fram en handbokstext och utvecklat riktlinjer för klarläggandet av identitet.

Barn i asylprocessen

Asylsökande barn, oavsett om de kommer tillsammans med sin familj eller utan vårdnadshavare, har rätt till en individuell prövning av sina asylskäl. I beslut som rör barn tar Migrationsverket hänsyn till de bestämmelser som rör barn och som har sin grund i FN:s barnkonvention.

Migrationsverket har infört rutiner som innebär att myndigheten redan vid ansökningstillfället genomför samtal med varje familjemedlem om de enskilda asylskälen, för att alla familjemedlemmars asylskäl ska komma fram så tidigt som möjligt i processen. I de fall ett barn inte har egna asylskäl i förhållande till hemlandet, eller egna skäl mot att överföras till en annan medlemsstat enligt Dublinförordningen, dokumenteras detta i ärendet. I besluten redogör Migrationsverket för vad som har framkommit i ärendet angående barnens skäl.

Alla handläggare och beslutsfattare som utreder och beslutar i asylärenden som rör barn har särskild barnkompetens. Migrationsverket har kontinuerligt genomfört utbildningar om utredning av barn och barns utveckling.

Prövning av hinder mot verkställighet

Om det i ett ärende om verkställighet av ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut kommer fram nya omständigheter, ska Migrationsverket självant pröva om dessa omständigheter utgör hinder mot verkställighet av beslutet om avvisning eller utvisning. Om de utgör ett hinder mot verkställighet får Migrationsverket enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen (UtlL) om hindret är tillfälligt, bevilja ett tidsbegränsat tillstånd och om hindret är bestående, bevilja ett permanent uppehållstillstånd. Migrationsverket kan också besluta om inhibition i ett verkställighetsärende, dvs. att avvisning eller utvisning tillfälligtvis inte får ske.

Åberopar utlännen nya omständigheter som kan antas utgöra ett sådant verkställighetshinder som avses i 12 kap. 1, 2 eller

3 §§ UtlL, dvs. vid bland annat risk för dödsstraff, tortyr eller förföljelse vid ett återvändande, och dessa omständigheter inte har kunnat åberopas tidigare eller utlännen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket enligt 12 kap. 19 § UtlL ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning samt besluta om inhibition. Om Migrationsverket beslutar att inte ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning ska detta beslut kunna överklagas.

Målet är att om Migrationsverket meddelar beslut om inhibition enligt 12 kap. 18 § UtlL ska beslut i fråga om uppehållstillstånd fattas inom en månad. Beslut i fråga om ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtlL ska fattas inom en månad från det att utlännen åberopat nya omständigheter. Om Migrationsverket beviljar ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtlL ska beslut i fråga om uppehållstillstånd fattas inom tre månader.

Totalt prövade Migrationsverket 9 693 ansökningar om verkställighetshinder för asylsökande under 2009. Det är något fler än 2008 då 7 529 ansökningar prövades. Den genomsnittliga handläggningstiden var 28 dagar och 72 procent avgjordes inom en månad. Det är en förbättring jämfört med 2008 då den genomsnittliga handläggningstiden var 39 dagar och 70 procent avgjordes inom en månad.

Om Migrationsverket meddelar beslut om inhibition, dvs. att avvisning eller utvisning inte får ske enligt 12 kap. 18 § UtlL, ska beslut i fråga om uppehållstillstånd fattas inom en månad. Från beslut om inhibition till beslut i tillståndsfrågan har den genomsnittliga handläggningstiden varit 76 dagar och i 37 procent fattades beslut inom en månad.

Beslut i fråga om ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtlL ska fattas inom en månad från det att utlännen åberopat nya omständigheter. Under 2009 fattade Migrationsverket 5 539 beslut i fråga om ny prövning om uppehållstillstånd. Den genomsnittliga handläggningstiden för beslut om ny prövning var 29 dagar och i 70 procent av ärendena fattades beslut inom en månad.

Om Migrationsverket beviljar ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtlL ska beslut i fråga om uppehållstillstånd fattas inom tre månader. Den genomsnittliga handläggningstiden i de

102 ärenden där Migrationsverket beviljade den sökande uppehållstillstånd efter ny prövning var 126 dagar. Beslut fattades inom tre månader i 50 procent av ärendena och bifallsandelen var 65 procent.

Sammanfattningsvis uppfyllde inte Migrationsverket målen om handläggningstider inom området Prövning av hinder mot verkställighet. Flera yttre faktorer påverkade graden av måluppfyllelse, bland annat tidsutdräkter som uppstod när det var nödvändigt att ställa förfrågningar till andra myndigheter.

Tabell 2.14 Migrationsverkets prövning av verkställighetshinder

	2007	2008	2009
Inkomna ärenden	7 730	7 768	10 023
Avgjorda ärenden	7 823	7 529	9 693
Utgift för prövning av verkställighetshinder (mnkr)	39	40	47
Utgift per avgjort ärende (kr)	4 930	5 255	4 803

Utgiften per avgjort ärende minskade något beroende på att fler ärenden avgjordes.

Mottagande av asylsökande

Insatser inom mottagandet ska främja de asylsökandes framtid såväl vid ett eventuellt beviljande av uppehållstillstånd som vid ett eventuellt återvändande. Inom mottagandet ska svenskundervisning utformas på ett sådant sätt att en eventuell senare sfi-undervisning (svenska för invandrare) underlättas. Arbete och praktik ska särskilt uppmuntras. För personer som inte utnyttjar ett av Migrationsverket erbjudet boende ska Migrationsverket, exempelvis genom ökade informationsinsatser, verka för att de under tiden som deras asylansökan prövas bosätter sig i regioner med goda förutsättningar för bostad, arbete och utbildning.

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande från det att ansökan om asyl lämnas in till dess att personen tas emot i en kommun, om uppehållstillstånd har beviljats, alternativt lämnar landet vid avslagsbeslut.

Migrationsverket ansvarar för att ordna boende för de asylsökande som inte ordnar boende på egen hand. Vidare prövar Migrationsverket behovet av dagersättning och särskilt bidrag till den asylsökande. Därutöver ansvarar Migrationsverket för att erbjuda den asylsökande så kallad organiserad sysselsättning, som i dag främst består av svenskundervisning, samt att bistå vid bosättning eller återvändande.

Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande åligger kommuner och landsting. Exempelvis ansvarar kommunerna för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola för asylsökande barn samt vissa insatser enligt socialtjänstlagen. Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Statlig ersättning lämnas till kommuner och landsting.

Tabell 2.15 Antal inskrivna personer samt vistelsetid i Migrationsverkets mottagande 2007–2009

	2007	2008	2009
Vistelsetid dagar (genomsnitt)	354	446	487
Inskrivna personer per den 31/12	38 402	38 792	35 081
genomsnittligt antal	33 022	38 635	35 729

Antalet inskrivna i mottagandet minskade under 2009 med 3 700. Under 2009 var i genomsnitt cirka 36 000 personer inskrivna. Det är en minskning med 2 900 personer jämfört med 2008.

Den genomsnittliga vistelsetiden i mottagandet ökade dock under 2009. Det beror bland annat på att antalet personer som fått avslag på sin asylansökan har ökat, och att fler personer därmed har överklagat till migrationsdomstolarna. En annan orsak är att färre än hälften av de personer som fått ett lagakraftvunnet avvísings- eller utvisningsbeslut har återvänt självmant. Den genomsnittliga vistelsetiden för personer inskrivna i mottagandet var 487 dagar under 2009, vilket kan jämföras med 446 dagar 2008. Vid halvårsskiftet 2010 var den genomsnittliga vistelsetiden 495 dagar.

Av de personer som omfattades av mottagandet 2009 hade cirka 52 procent ordnat boendet på egen hand, så kallat eget boende. De övriga fanns i boenden anordnade

av Migrationsverket. Beläggningsgraden vid anläggningsboendena varierade mellan 87 och 98 procent 2009. Behovet av anläggningsplatser minskade under första halvåret och beslut fattades om att avveckla 2 595 boendeplatser för att anpassa verksamheten efter rådande volymer. Sammantaget avvecklades 1 745 platser 2009. Under andra halvåret ökade behovet återigen och ytterligare avveckling av boendeplatser genomfördes därför inte.

Mottagande av asylsökande ensamkommande barn

Kommunerna ansvarar för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn. Ansvaret innebär att tillhandahålla boende för barnen och se till att de får det stöd och den hjälp de behöver. Migrationsverket ska ingå överenskommelser med kommunerna om mottagande av barnen. Under 2009 ansökte 2 250 ensamkommande barn om asyl i Sverige jämfört med 1 510 barn år 2008 och 1 264 barn år 2007.

Tabell 2.16 Antal asylsökande ensamkommande barn 2007-2009

	2007	2008	2009
Asylsökande ensamkommande barn	1 264	1 510	2 250

Det har inte funnits tillräckligt med överenskomna platser mellan Migrationsverket och kommunerna för att kunna möta de årliga ökningarna av antalet asylsökande ensamkommande barn. Läget förvärrades under 2009 och mot slutet av året väntade uppemot 700 barn i en så kallad ankomstkommun på att bli anvisade en boendeplats.

Den nuvarande platsbristen gör att barnen blir kvar längre i ankomstkommunerna än vad som är lämpligt. För att minska belastningen på de ursprungliga fyra ankomstkommunerna har Migrationsverket under första halvåret 2010 utökat antalet ansökningsenheter till nio. Regeringen förordnade tillfälligt en särskild koordinator för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn med huvudsakligt uppdrag att verka för fler platser.

Organiserad sysselsättning

Ett av målen inom mottagandet är att främja de asylsökandes framtid. Migrationsverkets insatser för att uppnå det målet sker främst inom den organiserade sysselsättningen, genom exempelvis svenskundervisning, introduktion, kartläggning av den enskildes utbildnings- och yrkesbakgrund samt olika former av sysselsättning. I början av 2009 antog Migrationsverket nya riktlinjer för hur den organiserade sysselsättningen ska utformas. Målsättningen med den nya inriktningen är att den asylsökande inom en månad ska erbjudas en introduktionsutbildning som bland annat omfattar introduktion, kartläggning av utbildnings- och yrkesbakgrund samt upprättande av en handlingsplan. Introduktionsutbildningen sker i samverkan med lokala aktörer såsom olika intresseorganisationer och myndigheter som t.ex. Arbetsförmedlingen. Riktlinjerna anger bland annat att arbetslinjen ska vara utgångspunkten vid bosättning och att den sökande ska vara väl förberedd vid ett eventuellt återvändande.

Av målet för mottagandeverksamheten framgår även att svenskundervisningen ska utformas på ett sådant sätt att en eventuell senare sfi-undervisning underlättas. De aktörer som bedriver svenskundervisning för asylsökande är i princip desamma som anordnar sfi-undervisning för nyanlända. Varje deltagare får undervisning cirka tio timmar per vecka. Andelen asylsökande 18–64 år som läste svenska minskade från 22 procent 2008 till 11 procent 2009.

Migrationsverkets insatser inom ramen för introduktionen har i enlighet med målet för verksamheten till syfte att uppmuntra arbete och praktik. Under 2009 erhöll, jämfört med 2008, en lägre andel sökande undantag från kravet att inneha arbetstillstånd till följd av kravet om medverkan till att styrka sin identitet som infördes i slutet av 2008. Under 2009 har i genomsnitt cirka 700 personer arbetat, vilket är en ökning med cirka 200 personer jämfört med 2008.

Ökade informationsinsatser

För personer som inte utnyttjar en erbjuden plats i anläggningsboende ska Migrationsverket verka för att de under tiden asylansökan prövas bosätter sig i regioner med goda förutsättningar för bostad, arbete och

utbildning, i första hand genom ökade informationsinsatser.

Informationsinsatser görs bland annat i samband med introduktionen där det är vanligt att Arbetsförmedlingen medverkar för att ge information om arbetsmarknaden i andra regioner. Information om arbete, bostadssituation, inklusive möjligheten att flytta till ett anläggningsboende, ges även vid inskrivningssamtalen i samband med att en person ansöker om asyl.

När beslut om uppehållstillstånd fattats lämnar Migrationsverket information om möjligheten att flytta till ett anläggningsboende för att sedan få hjälp med bosättning i en kommun. Antalet personer som har flyttat från eget boende till anläggningsboende efter beslut om uppehållstillstånd uppgick till cirka 300 under 2009. Det är i övrigt svårt att mäta vilken effekt informationsinsatserna har haft.

Tabell 2.17 Asylsökandes deltagande i organiserad sysselsättning i november 2009

	Kvinnor	Män	Totalt
Svenskundervisning	661	1 170	1 831
Praktik	73	538	611
Arbete	41	273	314
Introduktion	160	353	513
Övrigt	193	310	503
Totalt	1 128	2 644	3 772

Förvar

Migrationsverket bedriver förvarsverksamhet i Flen, Gävle, Källered, Märsta och Örkelljunga. I början av 2009 fattade Migrationsverket beslut att omlokalisera förvarsverksamheten i Örkelljunga till Åstorp. Inflyttningen till Åstorp har dock försenats något.

Beläggningsgraden på förvarsenheterna har varit hög, vilket bland annat beror på att polisen satsat mer resurser på återvändande-arbete och riktade insatser. Detta har gjort att Migrationsverket under sex månader utökat förvarskapaciteten med 25 platser genom att öppna ytterligare en enhet vid förvaret i Flen.

I slutet av 2009 var antalet avtalade förvarsplatser 205 och antalet inskrivna var 195. Motsvarande siffror för 2009 var 195 platser respektive 170 inskrivna. Utgiften per inskrivna och dygn vid förvarsenheterna var 2 706 kronor 2009, vilket kan jämföras med 2 825

kronor 2008. Antalet bodygn vid förvarsenheterna 2009 var 95 000 jämfört med 83 400 året innan.

Bosättning vid beslut om uppehållstillstånd

Målet är att väntetiderna för bosättning ska förkortas. Migrationsverket ska senast fyra veckor efter att uppehållstillstånd har beviljats en person som är inskriven i Migrationsverkets mottagande, vid behov anvisa en tillgänglig plats i en kommun som har överenskommelse om mottagande av skyddsbehövande m.fl. och lämna relevant underlag till kommunen.

För 2009 var målet att minst 50 procent av anvisningarna ska ske inom fyra veckor. I detta arbete ska Migrationsverket ta hänsyn till personens förutsättningar för en ändamålsenlig introduktion samt verka för att bosättning i första hand sker i en kommun med god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd.

Resultaten redovisas under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Insatser för att förhindra felaktiga utbetalningar

Migrationsverket ska säkerställa att inga felaktiga utbetalningar av ersättningar till den asylsökande förekommer och arbeta för att motverka bidragsbrott. Migrationsverket arbetar kontinuerligt med att göra rapporteringen och statistiken om felaktiga utbetalningar mer tillförlitlig. Om misstanke om bidragsbrott eller bedrägeri föreligger i ett biståndsärende gör Migrationsverket en polisanmälan. I syfte att underlätta för den sökande att göra rätt uppdaterar och förbättrar Migrationsverket sin skriftliga information till asylsökande.

Kostnader för mottagandet av asylsökande

Kostnaderna för mottagandet när det gäller lämnade bidrag, minskade med två miljoner kronor under 2009 i jämförelse med 2008. Den totala dygnskostnaden ökade däremot till 317 kronor, jämfört med 278 kronor 2008. Ökningen berodde framför allt på ökade utgifter för ensamkommande barns boende.

Tabell 2.18 Kostnader för mottagandet, lämnade bidrag 2007-2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Hälsa- och sjukvård	674	773	714
Skola	183	236	249
Dag- och boendeersättning samt särskilt bidrag till asylsökande m.fl.	677	765	683
Placering av barn i annat hem än barnets eget	444	666	827
Organiserad sysselsättning	162	166	74
Övrigt	96	158	215
Totalt	2 236	2 764	2 762

Återvändande

Av 12 kap. 15 § UtlL följer att en utlänning som avvisas ska lämna landet inom två veckor efter att avvisningsbeslutet har vunnit laga kraft och en utlänning som utvisas ska lämna landet inom fyra veckor efter att utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft. Annan tidpunkt för avvisning eller utvisning kan föreskrivas i avvisnings- eller utvisningsbeslut.

Målet är att andelen personer som återvänder självmant inom lagstadgad tid ska öka. För personer som är kvar i landet efter denna tid bör självmant återvändande ske inom två månader. Tiden mellan lagakraftvunnet avvisnings- och utvisningsbeslut och utresa ska minska väsentligt i förhållande till verksamhetsåret 2008. Migrationsverket ska intensifiera samarbetet med berörda myndigheter för att effektivisera verksamheten.

Av de personer som återvände självmant gjorde 37 procent av dem det inom lagstadgad tid dvs. inom fyra veckor, och 62 procent inom två månader. Motsvarande andelar 2008 var 38 procent respektive 72 procent. Den genomsnittliga tiden från beslut till utresa var 79 dagar för de cirka 7 400 personer som återvände självmant under 2009. Motsvarande genomsnittliga tid för 2008 var 74 dagar. Den största gruppen som återvände självmant under 2009 bestod av irakiska medborgare med en genomsnittlig tid från lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning till återvändande på 59 dagar. Av samtliga öppna återvändandeärenden i slutet av 2009 rörde 26 procent irakiska medborgare.

Migrationsverket har inom ramen för de särskilda medel som tilldelades för återvändandeverksamheten 2009 kunnat stärka arbetet med återvändande. Förstärkningen bidrog till att cirka 3 300 fler återvändandeärenden kunde avslutas under året och att 1 465 fler personer återvände självmant jämfört med 2008. Vidare har medlen bland annat använts för att utöka antalet förvaringsplatser samt till en översyn av återvändandearbetet med förslag om förbättringsåtgärder. Ett pilotprojekt kommer att påbörjas under 2010, där bland annat nya arbetsmetoder kommer att utvecklas för arbetet med återvändande.

Migrationsverket får lämna över ett avvisnings- eller utvisningsärende för verkställighet till polismyndigheten om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet. Under 2009 överlämnade Migrationsverket sammanlagt 10 436 återvändandeärenden till polisen. Av dessa överlämnades 4 603 ärenden för att det kunde antas att det skulle behöva användas tvång och 5 833 ärenden för att den som skulle avvisas eller utvisas höll sig undan.

Det är oftast Kriminalvårdens transporttjänst som genomför de bevakade utresorna, men även polisen medverkar i viss omfattning. Kriminalvårdens transporttjänst verkställde avvisningar och utvisningar rörande 2 435 personer 2009. Det är en ökning med 14 procent i jämförelse med 2008.

Den totala utgiften var 141 miljoner kronor. Utgiften per transporterad var drygt 57 000 kronor, vilket är en minskning med nära 6 000 kronor jämfört med 2008. Den främsta orsaken till denna minskning var att avvisningarna och utvisningarna med charter ökade i omfattning. I det senare ingår även återvändande i samarbete med Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex) gällande avvisningar av flera personer samtidigt, ett samarbete som förväntas öka.

Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen och Kriminalvården fick i respektive regleringsbrev för 2009 uppdrag att i samråd genomföra en översyn av arbetet med återvändande. Vidare skulle myndigheterna utifrån vad som fram-

kommit vid översynen vidta de åtgärder som krävdes för att öka antalet avvísningar och utvisningar av personer med avvísnings- eller utvisningsbeslut. Med anledning av uppdraget tillsatte myndigheterna flera operativa grupper som tog fram ett stort antal förslag när det gäller arbetet med återvändande.

Förslagen rör bland annat åtgärder för att effektivisera användandet av förvarsplatser för detta ändamål. Vidare finns förslag som syftar till att samarbetet mellan myndigheterna ska kunna utvecklas med inriktning på att förbättra arbetet med återvändande på flera nivåer. Särskilda utbildningsinsatser har genomförts där förutom berörda myndigheter också frivilligorganisationer deltagit.

Regeringen har uppdragit till Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket och Kriminalvården att under 2010 samverka för att effektivisera arbetet med att verkställa avvísnings- och utvisningsbeslut samt vidta åtgärder som krävs för att öka andelen verkställda beslut. I detta ingår att vidta åtgärder för att uppnå skyndsamhetskravet i utlänningslagen. Resultatet av denna översyn förankras för närvarande vid myndigheterna och en planering av genomförande av pilotprojekt baserat på förändringsförslagen pågår. Uppdraget ska slutredovisas i myndigheternas årsredovisningar för 2010.

Myndigheterna kommer under 2010 med stöd av en extern konsult att göra en översyn av processen för återvändande, från den första myndighetskontakten till utresa.

Återetableringsstöd för att underlätta återvändande

Förordningen (2007:640) om återetableringsstöd för vissa utlänningsgrupper trädde i kraft den 1 augusti 2007. Förordningen innebär att ersättning kan betalas ut för att underlätta självantaget återvändande till länder som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande.

Regeringen höjde ersättningen samt förlängde förordningen (SFS 2008:778) fr.o.m. den 25 september 2008 t.o.m. den 31 december 2010.

Under 2009 beviljades 1 735 personer återetableringsstöd jämfört med 1 071 personer 2008. Totalt har 3 598 personer ansökt om återetableringsstöd sedan stödet

infördes. Migrationsverket biföll 82 procent av ansökningarna om återetableringsstöd. Medborgare i Irak har dominerat stort vad gäller både antalet ansökningar och antalet som erhållit stöd. Bifallsandelen för denna grupp var 88 procent.

Totalt utbetalades nära 46,5 miljoner kronor i återetableringsstöd under 2009 jämfört med drygt 12,4 miljoner kronor 2008. I kombination med andra åtgärder underlättade stödet återvändandet samt minskade kostnaderna för resor i samband med återvändandet.

Internationella avtal

Migrationsverket får inom ramen för anvisade medel finansiera åtgärder som enligt avtal med svenska, utländska och internationella organisationer vidtas i samband med utlännings återvändande. Sedan 2007 finns avtal med International Organization for Migration (IOM) vad gäller utbetalningar av återetableringsstöd. I januari 2009 träffades avtal med IOM om mottagande och reintegrering av återvändande i Afghanistan och Irak. En särskild rådgivningstjänst för afghaner har inrättats vid UNHCR och genom frivilligorganisationen Praxis i Serbien ges sedan december 2008 information till personer som återvänt till Serbien. Svenska Röda Korset påbörjade 2009 ett projekt finansierat av regeringen avseende personer som ska återvända till Serbien, Kosovo och norra Irak.

Överklagande och omprövning av beslut om avisning eller utvisning rörande asyl

Tabell 2.19 Migrationsverkets omprövning av överklagade beslut i asylärenden

	2007	2008	2009
Inkomna överklaganden	8 773	17 196	13 484
Antal ställningstaganden till omprövning, varav			
<i>inom en vecka, antal</i>	3 887	6 897	6 982
<i>inom en vecka, andel</i>	47 %	41 %	52 %
Handläggningstid, genomsnitt dagar	28	18	12

Antalet inkomna överklaganden minskade i jämförelse med föregående år. Under 2009 tog Migrationsverket ställning till omprövning rörande cirka 14 000 överklagade beslut

angående asyl, varav Migrationsverket ändrade beslutet i 20 av dem.

Utgångspunkten är att ställningstagande till omprövning ska ske inom en vecka. Den genomsnittliga tiden från inkommet överklagande till ställningstagande till omprövning var 12 dagar. Andelen ställningstaganden till omprövning som har genomförts inom en vecka ökade från 41 procent 2008 till 52 procent 2009. En orsak till att målet inte uppfylldes var att dokument som hade bifogats överklagan hade skickats för översättning innan omprövning kunnat ske.

Migrationsverket medverkar till praxisbildning genom att överklaga migrationsdomstolarnas domar. Under 2009 överklagade Migrationsverket migrationsdomstolarnas domar i 185 fall. Prövningstillstånd beviljades i 44 av dem.

Migrationsöverdomstolen gjorde i början av oktober 2009 bedömningen att det råder väpnad konflikt i Mogadishu i Somalia. Flertalet av asylsökande från Mogadishu beviljas därför uppehållstillstånd i Sverige.

En samlad analys av asylprocessen under 2006–2009

Migrationsverket har våren 2010 redovisat ett uppdrag i regleringsbrevet avseende en kohortanalys av asylprocessen för perioden 2006–2009. Med en kohort avses i detta sammanhang alla personer som söker asyl ett bestämt år. Om asylsökande i en sådan årskohort följs under flera år framåt framgår vad utfallet blev för gruppen som helhet, vilket ger en annan förståelse än vad som är möjligt med vanlig årsstatistik. Den senare grundas på ärenden som har handlagts under ett givet år, utan att hänsyn tas till vilket år ansökningarna kom in.

I Migrationsverkets redovisning anges resultatet för de största grupperna asylsökande. En jämförelse görs vidare med en motsvarande, tidigare analys av asylprocessen under perioden 2001–2005. Med asylprocessen avses här de olika moment som genomförs av berörda aktörer från det att asylansökan lämnas in, tills det att den enskilde antingen beviljas uppehållstillstånd och bosätter sig i en kommun, meddelas ett avvisnings- eller

utvisningsbeslut och lämnar landet, eller avviker under processens gång.

Under perioden 2001–2009 har sammanlagt 237 000 personer sökt asyl i Sverige. På årsbasis har antalet varierat från som lägst 17 500 asylsökande 2005 till som högst 36 200 asylsökande 2007. Under perioden 2006–2009 har andelen asylsökande från Irak successivt minskat samtidigt som andelen asylsökande från Afrika (främst Somalia), och Afghanistan har ökat.

Tabell 2.20 Utfall i asylprövningsprocessen för asylsökande 2006–2009

	K2006	K2007	K2008	K2009
Antal asylsökande	24 850	35 800	24 150	23 700
Slutligt bifall	11 200	14 800	6 500	5 200
Andel bifall	45 %	41 %	27 %	22 %

Anm. Antalet asylsökande i tabellens kohorter avviker från antalet nya asylsökande respektive år såsom det presenteras i den officiella statistiken. Antalet bifall kan komma att öka eftersom det finns sökande i de senare årsgrupperna vars ärende inte är avslutat.

Riksdagen beslutade 2005 om ett regulariseringsprogram genom en tillfällig lag. Av Migrationsverkets redovisning framgår effekterna av denna ändring. Cirka 17 000 personer som sökte asyl under perioden 2001–2005 men som fått lagakraftvunnet avslagsbeslut, beviljades efter formell prövning i stället uppehållstillstånd. Särskilt ökade de slutliga bifallsandelarna kraftigt för dem som sökte asyl 2003 eller 2004. För personer som sökte asyl 2004 och som beviljades uppehållstillstånd var mer än hälften av dessa grundade på den tillfälliga lagen. För asylsökande från Irak under dessa år medförde lagen att antalet beviljade uppehållstillstånd nästan fördubblades. De slutliga bifallsandelarna för personer som sökte asyl under 2001–2005 kom att ligga på mellan 35 och 45 procent.

Personer som sökte asyl 2006 och åren därefter har fått sina ärenden prövade enligt den nuvarande utlänningslagen (2005:716). Av det totala antalet beviljade uppehållstillstånd har andelen personer som beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande ökat sedan lagändringen trädde i kraft i mars 2006. Bifallsandelen för beslut som rör personer som sökte asyl under 2006 eller 2007 var 45 respektive 41 procent. En del av förklaringen är att de asylsökande dessa år till stor del

bestod av irakier som i många fall bedömdes ha skyddsbehov. En annan förklaring är att flera av dem som sökte asyl 2006 beviljades uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter.

För dem som sökte asyl 2008 är prognosen att bifallsandelen kommer att bli cirka 30 procent, vilket är lägre än tidigare år. Detta förklaras främst av att färre irakier bedöms ha ett skyddsbehov. Av de personer som sökte asyl 2009 har hittills 22 procent beviljats uppehållstillstånd även om prövningen i första instans ännu inte är avslutad för alla. Den hittills höga bifallsandelen beror på att andelen somalier är högre än tidigare och att majoriteten av dessa bedöms ha ett skyddsbehov.

Ärendeprocessens längd påverkas av hur många instanser asylärendet prövas i. För personer som sökte asyl 2006 eller 2007 har prövningsprocessen i stor omfattning avslutats redan i första instans hos Migrationsverket, genom en hög andel bifallsbeslut, avskrivna ärenden och beslut om avvísning med omedelbar verkställighet. Avskrivna ärenden och Dublinärenden prövas inte i sak. Sammantaget under perioden 2006–2008 prövades inte 21 procent av asylansökningarna av den anledningen.

En lägre andel av irakierna beviljas numera uppehållstillstånd. Vistelsetiden för de irakier som sökte asyl 2008 tenderar därmed att bli längre än för sökande som kom 2006 eller 2007. Eftersom många personer som sökte asyl 2009 är somalier, som i stor utsträckning beviljas uppehållstillstånd, torde prövningsprocessen bli kortare genom att den inte omfattar överprövning i domstol.

Mediantiden för handläggningen av ansökningar som kom in under 2006 var sex månader. För asylansökningar som kom in 2007 var motsvarande tid nio månader. Variationerna mellan olika grupper och år då asylansökan lämnas in är relativt stor beroende på gruppens sammansättning och situationen i hemlandet.

Handläggningstiden vid Migrationsverket för asylärenden som rör personer som sökte asyl 2008 var sju månader och för asylansökningar som lämnades in 2009 finns indikationer på att handläggningstiderna kommer att minska. Migrationsverket bedömer att för asylsökande 2010 och kommande år kommer de flesta av ärendena,

genom projektet Kortare väntan, att kunna avgöras inom tre månader.

Andelen asylsökande som har överklagat Migrationsverkets avslagsbeslut har varierat från 87 procent av dem som sökte asyl 2006 till 91 procent av dem som sökte asyl 2008. Migrationsdomstolarna har ändrat 9–10 procent av Migrationsverkets beslut. För personer som sökte asyl 2007 avgjordes hälften av de överklagade målen inom sex månader. Ungefär 60 procent av dem som har fått avslag av migrationsdomstolarna åren 2007 till mars 2009 har överklagat. Den nuvarande instans- och processordningen infördes 2006. Den genomsnittliga processtiden var under perioden 2006–2009 två månader längre än tidigare under 2000-talet.

Asylsökande lämnar asylprocessen av olika skäl. En del tas, efter att uppehållstillstånd har beviljats, emot i en kommun. Andra återvänder eller avviker.

Tabell 2.21 Processutfall för asylsökande 2006–2009

	K 2006	K 2007	K 2008 ¹	K 2009 ¹
Kommunmottag	41 %	39 %	25 %	15 %
Återv.självmant	26 %	24 %	20 %	10 %
Återv. tvång	6 %	4 %	3 %	1 %
Avviken	20 %	20 %	17 %	11 %
Inskrivnen	3 %	9 %	31 %	53 %
Uppg. saknas	5 %	4 %	4 %	6 %

¹ Andelen avvikna, återvända och kommunplacerade kommer att öka för K 2008 och särskilt K 2009

Av dem som sökte asyl under 2006 har 41 procent beviljats uppehållstillstånd och tagits emot i en kommun. Motsvarande siffra för personer som sökte asyl 2007 var 39 procent. Av dem som sökte asyl 2008 kommer troligen färre att tas emot i en kommun eftersom andelen av dem som beviljas uppehållstillstånd bedöms bli lägre medan personer som sökte asyl 2009 bedöms i högre utsträckning beviljas uppehållstillstånd och därmed ha ett större behov av kommunmottagande.

Med självmant återvändande avses i detta sammanhang återvändande i Migrationsverkets regi alternativt att personen konstateras vara utrest eller att Migrationsverket bedömer att det är troligt att personen har återvänt. I de fall Migrationsverket bedömer att tvång antas komma att behövas för att verkställa beslutet

om avvisning eller utvisning, alternativt när personen håller sig undan, får Migrationsverket lämna över ansvaret till polisen att verkställa beslutet. Andelen som återvänder självmant är högre än andelen som avviker.

Av de personer som sökte asyl under 2006–2009 har 20 procent avvikit under något stadium av processen. Benägenheten att avvika är högst hos personer som har varit föremål för prövning enligt Dublinförordningen eller fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut efter hemlandsprövning. När det gäller personer som sökte asyl 2006 eller 2007, utgjorde dessa två grupper sammanlagt 40 respektive 32 procent av de personer som avvek. Knappt hälften av de personer som har avvikit har emellertid gjort det tidigt under asylprocessen.

Av de personer som sökte asyl 2005 och senare återvände, gjorde de flesta av dem det efter beslut om avvisning med omedelbar verkställighet. Vad avser de som sökte asyl 2007 återvände 25 procent av dem och av de asylsökande som kom 2008 beräknas 30 procent av dem återvända i anslutning till beslut om avvisning med omedelbar verkställighet.

Den totala vistelsetiden för en person från datum för asylansökan till datum då personen lämnar asylsystemet inbegriper flera olika moment som vidtas vid Migrationsverket, migrationsdomstolarna, Migrationsöverdomstolen och av polisen. Den genomsnittliga vistelsetiden har minskat. Av de personer som sökte asyl 2001 lämnade 50 procent mottagandet inom 15 månader. Motsvarande siffra för dem sökte asyl 2006 var sex månader och för dem som sökte asyl 2007 nio månader. Den relativt korta vistelsetiden för de som sökte asyl 2006 förklaras sannolikt av att många asylsökande irakier beviljades uppehållstillstånd snabbt och att många av dem bodde i s.k. eget boende i en kommun under prövningstiden. För personer som sökte asyl 2007 var processen mer sammansatt med bland annat något fler avslag. För cirka 90 procent av en årskull asylsökande är asylprocessen avslutad inom två år.

Kommunmottagandet har gått relativt snabbt för asylsökande under samtliga år. Cirka 50 procent har tagits emot i en kommun inom en månad och 75 procent inom två månader från beviljat uppehållstillstånd.

När det gäller personer som har återvänt självmant kan två grupper urskiljas, en stor grupp som återvänder relativt snart efter laga kraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning och en grupp för vilken det har tagit betydligt längre tid. Hälften av dem som återvände självmant gjorde det inom en månad från lagakraftvunnet beslut. Bland de personer som återvände självmant 2007 gjorde 75 procent av dem det inom tre månader. När det gäller personer som har återvänt med tvång, har det i genomsnitt tagit drygt dubbelt så lång tid från beslut till utresa som för personer som återvänt självmant.

Verksamhetsområde Arbete, besök och bosättning

Målet är att prövningen av ärenden avseende arbete, besök och bosättning ska ske rättssäkert och effektivt. Migrationsverkets handläggning i samband med prövning, omprövning och överklagande av ärenden samt verkets prövning av verkställighetshinder ska ske enhetligt, skyndsamt och effektivt. Särskild hänsyn ska tas till barn. Väntetiden för sökande ska i varje led vara så kort som möjligt.

Verksamhetsområdet omfattar prövning av ansökningar om besök och tidsbegränsade vistelser i Sverige samt ansökningar om permanent bosättning. En ansökan kan exempelvis avse studier, arbete, familjeåterförening, släkt- eller turistbesök samt besök med anledning av affärer.

Tabell 2.22 Ärendekategorier Arbete, besök och bosättning 2009

Ärendeslag	Inkomna	Avgjorda	Öppna
Besök	11 128	11 075	383
Anknytningar	63 968	65 839	16 115
EES-registrering	23 752	23 621	4 093
Studerande	28 635	29 556	1 849
Arbetstillstånd	22 438	21 399	3 014
Viseringar	4 071	4 118	178
Summa Migrationsverket	153 992	155 608	25 632
Viseringar vid utlandsmyndigheterna	196 257	194 694	--
Totalt	350 249	350 302	--

Ett stort antal ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd ges in till svenska utlandsmyndigheter. Under 2009 gavs drygt 74 000 ansökningar om uppehålls- eller arbetstillstånd in. Detta är en ökning med mer än 5 000 ansökningar jämfört med 2008. Dessa öknings har koppling till såväl antalet asylsökande som det antal personer som beviljas asyl. I de flesta ärendekategorier är det Migrationsverket som är beslutande myndighet varför ansökningarna skickas vidare till Migrationsverket för beslut.

När det gäller viseringsärenden är det emellertid utlandsmyndigheterna som fattar beslut, med möjlighet att lämna över ärendet till Migrationsverket för beslut. Det kan ske när utlandsmyndigheten t.ex. är osäker på hur ansökan ska bedömas eller när beslutet kan komma att få följder för framtida rättstillämpning.

Under 2009 lämnades sammanlagt 350 000 ansökningar om besök och bosättning in till utlandsmyndigheterna och Migrationsverket. För förstagsansökningar i anknytningsärenden beviljades 71 procent av de sökande uppehållstillstånd. Målen har inte uppnåtts men måluppfyllelsen har för flera ärendekategorier förbättrats i förhållande till 2008. Handläggningstiderna vid Migrationsverket påverkas även av utlandsmyndigheternas resurser och kompetens. I syfte att migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna ska kunna upprätthållas på en tillfredsställande nivå, har utrikesrepresentationen 2008–2010 anvisats tillfällig anslagsförstärkning.

Tabell 2.23 Arbete-, besök- och bosättningsärenden

	2007	2008	2009
Inkomna	125 979	146 256	153 992
Avgjorda	126 044	141 032	155 608
Kostnad per avgjort ärende (kr)	2 639	2 537	2 818
Kostnad (mnkr)	333	358	439

Migrationsverkets kostnader för verksamhetsområdet var förra året 439 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 23 procent jämfört med året innan. Ökningen förklaras såväl av ett ökat antal avgjorda ärenden som av engångseffekter hänförliga till en kostnads- mässig redovisning. Bortsett från ovan

redovisade effekter styrs utgifterna framför allt av antalet ansökningar och av möjligheterna att förbättra effektiviteten. Migrationsverket har här en viktig roll när det gäller att ge stöd och analyser till utlandsmyndigheterna och Utrikesdepartementet så att handläggningen ska kunna ske effektivt och rättssäkert. Produktiviteten inom verksamheten ökade i förhållande till 2008. Under 2009 avgjorde Migrationsverket närmare 2 000 fler ärenden än vad som lämnades in.

Under första halvåret 2010 avgjorde Migrationsverket 73 000 ärenden.

Viseringsärenden

Målet är att beslut i de viseringsärenden som överlämnas till Migrationsverket ska fattas inom tre veckor från det att ansökan kommit in till Migrationsverket.

Utlandsmyndigheterna har ett generellt bemyndigande från Migrationsverket att fatta beslut i viseringsärenden. Regeringen har inte fastställt något enskilt mål för utlandsmyndigheternas handläggningstid när det gäller ansökan om visering. När det gäller utfärdandet av sjömans- och nödfallsviseringar vid gräns, är polisen ansvarig myndighet.

Under 2009 gavs 196 257 ansökningar om visering in till utlandsmyndigheterna. Det är en minskning med drygt 16 procent jämfört med 2008. Den övervägande delen av ansökningarna avgjordes vid utlandsmyndigheterna och andelen bifall var 91 procent. Under första halvåret 2010 har cirka 99 000 ansökningar kommit in till utlandsmyndigheterna.

Under 2009 lämnades knappt 4 100 viseringsansökningar över till Migrationsverket för beslut. Detta motsvarar två procent av det totala antalet ansökningar, vilket är en ökning jämfört med 2008 (1,6 procent). Den huvudsakliga orsaken till ökningen var att fler viseringsansökningar blev föremål för de representationsavtal som Sverige ingått med andra nordiska länder, i vilka det framgår att en ansökan som inte kan beviljas ska lämnas över till Migrationsverket för avgörande.

Av de ansökningar som lämnades vidare till Migrationsverket rörde flertalet medborgare i Albanien och Kosovo. Migrationsverket avgjorde 89 procent av ansökningarna inom

tre veckor. Måluppfyllelsen har därmed ökat jämfört med 2008. Den genomsnittliga handläggningstiden var 12 dagar och andelen bifall var 58 procent. Cirka 20 procent av de personer som ansökte om visering hade också ansökt om arbetstillstånd, vilket kan medföra längre handläggningstider.

Besöksärenden

Med besöksärenden avses ansökningar som huvudsakligen avser att förlänga en vistelse i Sverige utöver den viseringsfria tiden eller den tid för vilken en visering gäller. Under 2009 inkom cirka 11 000 sådana ansökningar. Cirka 5 000 ansökningar har kommit in under första halvåret 2010. För dessa ansökningar har regeringen inte angivit något mål för handläggningstiden utöver det övergripande målet för verksamhetsområdet om effektiv och rättssäker handläggning. Handläggningen av dessa ärenden har i princip kunnat ske i takt med att ansökningarna kommit in.

Anknytningsärenden

Målet är att väntetiden i anknytningsärendena ska vara så kort som möjligt med hänsyn till sökandens och övriga berörda behov. Beslut om uppehållstillstånd på grund av anknytning till personer bosatta i Sverige ska fattas inom sex månader.

Cirka 64 000 ansökningar om uppehållstillstånd i anknytningsärenden gavs in till Migrationsverket 2009. Av dessa var 44 000 förstagångsansökningar och drygt 19 000 ansökningar avsåg förlängning av uppehållstillstånd i anknytningsärenden. Antalet förstagångsansökningar ökade med drygt 5 100 ärenden i förhållande till 2008.

Måluppfyllelsen ökade från 63 procent 2008 till 68 procent 2009. Den genomsnittliga handläggningstiden minskade från 168 dagar 2008 till 153 dagar 2009 (varav 53 dagar på utlandsmyndigheterna och 100 dagar på Migrationsverket). Till följd av en ökad produktivitet har antalet öppna ärenden minskat med cirka 2 500. Migrationsverket har bland annat under 2009 tagit ett nytt system, eLIS, för planering och uppföljning i bruk. Inväntande av DNA-analyser och domstols-

processer samt långa handläggningstider vid vissa utlandsmyndigheter har påverkat måluppfyllelsen negativt.

När det gäller ansökningar om uppehållstillstånd på grund av anknytning till personer bosatta i Sverige där de sökande åberopat hushållsgemenskap, bifölls 11 procent av ansökningarna, vilket var en minskning i förhållande till 2008 då 13 procent bifölls. De största grupperna av sökande var medborgare i Irak och Somalia.

Under första halvåret 2010 har 33 000 ansökningar om uppehållstillstånd på grund av anknytning till personer bosatta i Sverige kommit in till Migrationsverket, varav cirka 22 000 var förstagångsansökningar.

Barn i anknytningsärenden

Migrationsverket tog 2009 emot cirka 14 800 anknytningsärenden som rör barn. Det kan avse barns anknytning till förälder i Sverige (2 615), till släktingar i Sverige (1 095), förälders anknytning till barn i Sverige (298), samt adoptivbarn (675).

Inom verksamhetsområdet tillämpas en särskild prioriteringsordning som innebär att ansökan från underåriga utan legal vårdnadshavare i Sverige som ansöker om uppehållstillstånd efter inresa, ska handläggas inom tre månader. Den genomsnittliga handläggningstiden för dessa ärenden var 166 dagar och andelen bifall var 62 procent.

Barnets s.k. gode man (en person som utses av överförmyndaren och som ska agera som både förmyndare och vårdnadshavare för barnet) har givits ökade möjligheter att stödja barnen i prövningsprocessen, vilket bidrar till ökad rättsäkerhet.

Under såväl 2008 som 2009 har Migrationsverket vidtagit flera åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att kunna ta särskild hänsyn till barn. Detta bland annat genom att säkerställa att dessa ärenden tidigt identifieras i prövningsprocessen och genom utveckling av åtgärder för en enhetlig praxis i barnfrågor. Vidare har olika utbildningsinsatser genomförts för att öka kompetensen om barn och barnkonventionen. En särskild modell för barnkonsekvenser och riktlinjer för den har sedan tidigare tagits fram. Utvecklingsarbete inom flera områden pågår kontinuerligt, och bland dem finns att ta fram landprofiler utifrån ett barnperspektiv.

Uppehållsrätt för EES-medborgare m.fl. samt ställning som varaktigt bosatta

Under 2009 inkom cirka 24 000 ansökningar från personer som ansökte om registrering av uppehållsrätt och permanent uppehållsrätt samt ansökningar om uppehållskort eller permanent uppehållskort från sådana anhöriga till EES-medborgare som inte själva är EES-medborgare. Under första halvåret 2010 kom cirka 11 000 ansökningar in till Migrationsverket.

Närmare 80 procent av ansökningarna gällde registreringar av uppehållsrätt. Sedan rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, som genomfördes i svensk rätt genom lagändringar som trädde i kraft den 30 april 2006, har endast ett fåtal tredjelandsmedborgare med permanent uppehållstillstånd i Sverige ansökt om att få sådan ställning. Under 2009 inkom endast 43 sådana ansökningar. Migrationsverket fattade beslutade i 19 ärenden varav endast tre ansökningar bifölls.

Under 2009 inkom 381 ansökningar om uppehållstillstånd från tredjelandsmedborgare som beviljats status som varaktigt bosatt i annan medlemsstat. Migrationsverket prövade 314 ansökningar och biföll 177.

Den genomsnittliga handläggningstiden 2009 för samtliga ärendekategorier var 57 dagar och sammantaget bifölls 82 procent av ansökningarna.

Studerandeärenden

Målet är att i ärenden som rör studerande ska tiden från ansökan till beslut göras så kort som möjligt med hänsyn till sökandens behov. Beslutet ska fattas senast inom tre månader.

Antalet studerandeärenden ökade från cirka 26 000 under 2008 till 28 600 ansökningar under 2009, varav 15 700 avsåg förstagångstillstånd. De största grupperna av sökande var medborgare i Pakistan, Kina, Iran, Indien, Bangladesh och Nigeria, vilka svarade för 67 procent av samtliga ansökningar. Andelen personer som beviljades uppehållstillstånd uppgick till 68 procent. Andelen ärenden som avgjordes inom målet tre månader uppgick till 88 procent, vilket innebär en ökning jämfört

med året innan då andelen uppgick till 81 procent. Den genomsnittliga handläggningstiden uppgick till cirka två månader.

Under första halvåret 2010 kom 14 300 ansökningar in till Migrationsverket, varav 6 200 avsåg förstagångsansökningar.

Samverkan med universitet och högskolor har genomförts i syfte att förenkla handläggningen av ansökningarna och för att bättra tillgodose de studerandes behov. Förberedande arbete har också skett i samverkan med Verket för högskoleservice (VHS) vad gäller införandet av anmälnings- och studieavgifter 2011.

Arbetskraftsinvandring

År 2009 var det första hela året med en ny lagstiftning med ökade möjligheter för arbetskraftsinvandring. Antalet inkomna arbetsmarknadsärenden under året uppgick till cirka 32 500, en ökning med 27 procent i jämförelse med föregående år. Av dessa ansökningar utgjorde 300 ansökningar från egna företagare om tillstånd för att bedriva näringsverksamhet i Sverige, vilket innebär en ökning med 28 procent jämfört med 2008. Under första halvåret 2010 uppgick antalet ansökningar till cirka 16 000.

Huvudregeln är att Migrationsverket fattar beslut om arbetstillstånd, men i vissa fall har Migrationsverket bemyndigat utlandsmyndigheterna att fatta beslut i arbetstillståndsärenden. Detta gällde 2009 främst för plockare av vilt växande bär samt i vissa andra begränsade fall (t.ex. företagspraktik, feriearbetstillstånd m.m.). Under året avgjorde Migrationsverket och utlandsmyndigheterna 19 400 förstagångsärenden.

Andelen bifall för samtliga förstagångsansökningar var 89 procent, vilket innebär att 17 200 personer beviljades tillstånd. Av dessa ärenden beviljade Migrationsverket 10 400 och utlandsmyndigheterna 6 800. Av de beviljade ärendena var de vanligaste yrkeskategorierna medhjälpare inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske (42 procent), dataspecialister (13 procent) respektive storhushålls- och restaurangpersonal (5 procent). De flesta tillstånden beviljades arbetskraftsinvandrare från Thailand (36 procent), Indien (12 procent) och Kina (7 procent).

Under 2009 avgjorde Migrationsverket också 5 100 förlängningsansökningar, varav 4 800 bifölls. Antalet personer som beviljades permanent uppehållstillstånd var 85.

Vid årets slut fanns det 3 014 öppna arbetsmarknadsärenden (förstagångsansökningar och förlängningsansökningar). Av dessa hade 71 procent varit öppna under kortare tid än tre månader.

Målet är att i ärenden som rör arbetstillstånd ska tiden från ansökan till beslut göras så kort som möjligt med hänsyn till sökandens och arbetsmarknadens behov.

Migrationsverket avgjorde 52 procent av förstagångsansökningarna inom en månad och 89 procent inom tre månader. Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga arbetsmarknadsärenden var under året 46 dagar, men handläggningstiden varierade kraftigt mellan olika ärendekategorier. Som exempel kan nämnas att handläggningstiden för arbetstagare i utlandet var 38 dagar medan den för egna företagare var 234 dagar.

Möjligheten att ansöka elektroniskt finns än så länge endast för de kategorier av arbetstagare som söker tillstånd för längre tid än tre månader, vissa familjemedlemmar och gästforskare. I syfte att minska handläggningstiden för ansökningar om arbetstillstånd har Migrationsverket som internt mål att andelen elektroniska ansökningar om arbetstillstånd ska öka.

Det tog i genomsnitt 20 dagar för en ansökan inlämnad på en utlandsmyndighet att nå Migrationsverket under 2009. Detta kan jämföras med att en elektronisk ansökan kommer in till Migrationsverket direkt. För de ansökningar som under 2009 skickades elektroniskt var den genomsnittliga handläggningstiden 20 dagar och 80 procent avgjordes inom en månad. Nästan samtliga ärenden avgjordes inom tre månader. För ansökningar som inkom till utlandsmyndighet eller direkt till Migrationsverket var den genomsnittliga handläggningstiden istället 56 dagar. 35 procent av dessa ansökningar avgjordes inom en månad och 86 procent inom tre månader.

Överklagande och omprövning av beslut i ärenden som rör arbete, besök och bosättning

Tabell 2.24 Migrationsverkets omprövning av överklagade beslut ärenden rörande arbete, besök och bosättning

	2007	2008	2009
Inkomna överklaganden	6 458	6 195	8 723
Antal ställningstagande till omprövning, varav			
<i>Migrationsverket, ändrade beslut</i>	7 160	6 159	8 572
<i>Överlämnade till migrationsdomstol</i>	427	198	320
Handläggningstid, genomsnitt dagar	6 509	5 746	8 114
Andel ställningstaganden som genomförts inom en vecka	25	19	11
	37 %	34 %	49 %

Antalet inkomna överklaganden ökade 2009 jämfört med 2008. Det gjorde också antalet ställningstaganden till omprövning.

Målet är att ställningstagande till omprövning ska ske inom en vecka. Den genomsnittliga tiden från att överklagandet kom in till att ställningstagande hade skett minskade och andelen ställningstaganden som gjordes inom en vecka ökade jämfört med föregående år. Trots en ökad arbetsbelastning i form av bland annat fler muntliga förhandlingar har Migrationsverket i samverkan med domstolarna ökat sin effektivitet.

Migrationsverket ändrade 320 beslut, dvs. cirka fyra procent, av antalet överklaganden som myndigheten hade tagit ställning till.

Verksamhetsområde Svenskt medborgarskap

Tabell 2.25 Medborgarskapsärenden

	2007	2008	2009
Inkomna	24 407	24 435	25 937
Avgjorda	26 699	25 693	25 476
Öppna	4 538	3 248	4 418
Utgift/ kostnad, prövning (tkr)	34 053	32 916	35 324
Utgift/ kostnad per avgjort ärende (kr)	1 275	1 281	1 387

Beslut i ärenden om svenskt medborgarskap ska fattas senast inom sex månader från det att

ansökan kommit in till Migrationsverket. Under 2009 inkom till Migrationsverket cirka 26 000 ansökningar om svenskt medborgarskap, vilket innebär en ökning med cirka 1 600 jämfört med 2008. De flesta som ansökte om medborgarskap kom från Irak, Serbien, Bosnien-Hercegovina, Iran samt Turkiet. Andelen ärenden som avgjordes inom sex månader var 95 procent. Under 2009 avgjordes cirka 25 500 grundärenden, vilket ungefär motsvarar det antal som avgjordes året innan. Antalet öppna ärenden ökade jämfört med föregående år från 3 248 till 4 418. Den genomsnittliga handläggningstiden minskade från 65 dagar 2008 till 53 dagar 2009. Bifallsandelen ökade från 80 till 83 procent.

Första halvåret 2010 har cirka 17 700 ansökningar kommit in till Migrationsverket.

Såväl den totala kostnaden för prövning av ansökan om medborgarskap som kostnaden per avgjort ärende ökade jämfört med 2008, främst hänförligt till övergång till kostnadsässig anslagsavräkning.

När det gäller överklagande och omprövning, var den genomsnittliga handläggningstiden för ställningstagande till omprövning fyra dagar.

Migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen

Med migrationsmål avses främst avlägsnandemål, verkställighetsmål, mål om uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning samt beslut om svenskt medborgarskap. Avlägsnandemål innefattar ett beslut om avvisning eller utvisning som i cirka 95 procent av fallen rör asylsökande vars ansökningar har avslagits och där avvisnings- eller utvisningsbeslut meddelats (asylmål). Övriga mål inom kategorin avlägsnandemål kan röra utläningar vars uppehållstillstånd för exempelvis studier eller besök har löpt ut men som vill stanna kvar här. Mål om uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning handlar i de flesta fall om en person som har sökt uppehållstillstånd vid en svensk utlandsmyndighet.

Målet är att medianåldern för avgjorda mål i migrationsdomstolarna inte bör överstiga fyra månader. Beträffande kategorin avlägsnandemål bör inte handläggningstiden överstiga fyra

månader och beträffande kategorin verkställighetsmål bör inte handläggningstiden överstiga en månad. När det gäller migrationsmålen vid Migrationsöverdomstolen bör inte medianåldern överstiga två månader.

Under 2009 uppnådde inte migrationsdomstolarna – förutom Förvaltningsrätten i Malmö, före detta Länsrätten i Skåne – regeringens verksamhetsmål fullt ut. Migrationsöverdomstolen däremot, uppnådde regeringens verksamhetsmål.

Förvaltningskostnaderna för domstolsprövning i utlänningsärenden uppgick under 2009 till 432 miljoner kronor och utgifterna för offentligt biträde, tolk m.m. uppgick till 166 miljoner kronor.

Migrationsdomstolarna

Under 2009 inkom 22 495 migrationsmål (vilket motsvarar 29 243 personer), varav 11 565 avlägsnandemål avseende asylsökande och 1 750 verkställighetsmål, till migrationsdomstolarna. Jämfört med 2008 innebär det en minskning av antalet asylmål med drygt 2 000 och en ökning av antalet verkställighetsmål med cirka 400.

Under 2009 avgjordes 22 870 mål, varav 13 126 avlägsnandemål avseende asylsökande och 1 746 verkställighetsmål. Närmare 4 306 av de avgjorda målen avgjordes efter muntlig förhandling. Av dessa var 4 080 avlägsnandemål och därav 4 027 asylmål.

Under 2009 avgjordes 457 avlägsnandemål avseende asylsökande ensamkommande barn.

Den sammantagna mediantiden för verkställighetsmål, dvs. mål där en utlännings med ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning med hänvisning till hinder mot verkställighet begärt en ny prövning om uppehållstillstånd, var 0,2 månader. Sammanfattningsvis var mediantiden för samtliga avgjorda migrationsmål vid migrationsdomstolarna 4,4 månader under 2009. Mediantiden för avgjorda migrationsmål ökade därmed jämfört med 2008 då mediantiden var 3,6 månader. Målet om en handläggningstid om högst fyra månader har inte nåtts. Mediantiden för mål rörande ensamkommande barn uppgick till 4,2 månader.

Under första halvåret 2010 var mediantiden 3,3 månader för samtliga avgjorda migrationsmål varav 5,4 månader för asylmål.

Tabell 2.26 Migrationsdomstolarna, kostnad per mål inom olika kategorier

Kronor	2007	2008	2009
Kostnad för avlägsnandemål	31 881	21 170	21 160
Kostnad för verkställighetsmål	16 901	11 222	11 217
Kostnad för övriga migrationsmål	9 432	9 263	6 260

Styckkostnaden för ovan redovisade målkategorier minskade under perioden, framför allt gällande avlägsnandemål.

Migrationsöverdomstolen

Målet är att medianåldern för avgjorda mål inte bör överstiga två månader för Migrationsöverdomstolen. Prövningstillstånd krävs i Migrationsöverdomstolen.

Under 2009 inkom 11 058 migrationsmål, varav 8 112 mål avsåg asylsökande vars ansökningar har avslagits och där avvísings- eller utvisningsbeslut meddelats (asylmål). Det är en ökning med närmare 30 procent jämfört med 2008.

Av de cirka 7 900 asylmål som avgjordes beviljades prövningstillstånd i 201 mål varav 139 var avlägsnandemål. Antalet inkomna mål rörande uppehållstillstånd utan samband med avvísning eller utvisning minskade 2009 till 877 jämfört med 1 038 mål 2008. Samtidigt avgjorde Migrationsöverdomstolen 871 sådana mål 2009 mot 1 067 mål 2008.

Antalet inkomna mål avseende svenskt medborgarskap var 179, vilket är en minskning mot föregående år då antalet var 263. Under 2009 avgjordes 295 avlägsnandemål rörande asylsökande ensamkommande barns avvísings- eller utvisningsbeslut. Ändringsfrekvensen var för samtliga mål som inkommit till Migrationsöverdomstolen 0,4 procent (43 mål) och för asylmålen 0,3 procent (21 mål).

Mediantiden uppgick under 2009 till 1,3 månader, vilket är en minskning jämfört med 2008 med 0,1 månad. Migrationsöverdomstolen har därmed uppnått målet om en handläggningstid om högst två månader. Under första halvåret 2010 var mediantiden 1,5 månader för avgjorda migrationsmål.

Tabell 2.27 Migrationsöverdomstolen, kostnad per mål inom olika kategorier

Kronor	2007	2008 ¹	2009 ¹
Kostnad för avlägsnandemål	24 583	10 957	8 922
Kostnad för verkställighetsmål	18 171	8 100	6 595
Kostnad för övriga migrationsmål	17 857	7 959	6 481

2.5 Analys och slutsatser

Invandringen till Sverige fortsätter att öka. Det är positivt att människor vill flytta till Sverige för att arbeta och bo här i landet. Ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring gynnar inte enbart Sveriges ekonomi och arbetsmarknad utan utgör också en utvecklingspotential för de länder som arbetskraftsinvandrarna kommer från och för migranterna själva. Under 2009 flyttade drygt 100 000 personer med 168 olika medborgarskap till Sverige.

Sverige fortsätter att vara ett av de länder i Europa som ger flest människor skydd undan våld och förföljelse. Under 2009 var Sverige ett av de länder i Europa till vilket flest asylsökande kom och i dag finns det inget som tyder på att antalet asylsökande till Sverige kommer att minska i någon större omfattning de närmaste åren. Bakgrunden till detta är bland annat den svåra situationen med våld och oroligheter som till exempel råder i Somalia och Afghanistan samt i dess närområden.

Det nya arbetssättet inom asylprövningen som Migrationsverket successivt började införa under 2009 (Kortare väntan) har redan visat sig vara framgångsrikt. Arbetssättet leder till att handläggningstiderna inom asylprövningen förkortas, vilket även får ses som en del i arbetet med att stärka rättssäkerheten. Dessutom kan en snabbare prövning ge förutsättningar för en minskad psykisk press för den enskilde och vara gynnsam ur integrationssynpunkt för de som beviljas asyl. Migrationsverkets utgångspunkt är att i princip alla som söker asyl ska få sin sak prövad av Migrationsverket inom tre månader. Det förutsätter bland annat att myndigheten arbetar på ett flexibelt sätt, särskilt när antalet ansökningar ökar. En viss produktivitets-

minskning inom asylprövningen har skett som en konsekvens av utvecklingen av projektet men detta bedöms vara en övergångseffekt.

Den övergripande utvecklingen inom utgiftsområdet är mot bakgrund av ovanstående positiv. Resultaten behöver emellertid förbättras för vissa delar av verksamheten, särskilt vad gäller att få till stånd en mer effektiv asylprocess. För att de förkortade handläggningstiderna vid Migrationsverket ska få full effekt och leda till förkortade vistelsetider inom mottagandet, måste samtliga delar i asylprocessen fungera effektivt. Det ställer stora krav på kapaciteten hos samtliga involverade myndigheter och migrationsdomstolarna att minimera egna ledtider men också att samverka för att gemensamt bidra till en effektiv asylprocess.

Av Migrationsverkets analys av asylansökningar som lämnades in under 2006–2009 framkommer bland annat att 90 procent av ärendena avslutades inom två år, inklusive prövning i domstol där sådan varit aktuell. Ändringsfrekvensen av de beslut som överklagades till migrationsdomstol var cirka 10 procent.

När det gäller asylansökningar som lämnades in under 2007 och som senare resulterade i beslut om avslag som överklagades, avgjorde migrationsdomstolarna hälften av ärendena inom sex månader. Cirka 50 procent av de personer som fått bifall på sin ansökan har tagits emot i en kommun inom en månad och 75 procent inom två månader. När självmant återvändande varit aktuellt återvände 50 procent inom två månader och bland dem som sökte asyl 2007 återvände 75 procent inom tre månader. När det gäller tiden mellan att beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft till att återvändande med tvång har kommit till stånd, har den i genomsnitt varit mer än dubbelt så lång som tiden från beslut om avvisning eller utvisning till självmant återvändande.

För att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart krävs det bland annat att de personer som efter en prövning bedöms sakna behov av skydd återvänder till sina hemländer.

Den förstärkning som har gjorts av återvändandearbetet har medverkat till att fler personer återvände självmant 2009 jämfört med 2008. Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen och Kriminalvården har därutöver

under 2009 och 2010 fått regeringens uppdrag att samråda och samverka i syfte att öka effektiviteten i arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut, samt att vidta de åtgärder som krävs för att öka antalet avvisningar och utvisningar. Återetableringsstödet har bidragit till ett mer effektivt återvändandearbete och underlättat situationen för den enskilde som återvänder.

Antalet inskrivna personer i mottagandet som ska återvända efter lagakraftvunnet avslagsbeslut ökade dock under 2009, trots genomförda insatser. Det är viktigt att effektiviteten i återvändandearbetet ökar och att samarbetet mellan berörda myndigheter utvecklas.

Vistelsetiderna i Migrationsverkets mottagande har ökat, vilket indikerar att målet att tiden från ansökan till bosättning i kommun eller återvändande ska minska inte har uppnåtts. Förklaringar till det är bland annat att en högre andel av de asylsökande överklagat sina beslut till migrationsdomstolarna. En annan orsak är att en högre andel av de inskrivna personerna inom mottagandet har lagakraftvunna avvisnings- eller utvisningsbeslut.

De förkortade handläggningstiderna vid Migrationsverket och genomförandet av Kortare väntan har inneburit att mottagandepersonal nu utför en mer detaljerad utredning av den asylsökandes identitet än tidigare. Migrationsverket har även startat två så kallade ankomstboenden för att den sökande som inte väljer eget boende ska finnas geografiskt nära asylprövningen under den inledande utredningsfasen. Sammantaget innebär Kortare väntan att mottagandeverksamheten måste anpassas och kunna finna arbetsformer som överensstämmer med hur asylprövningen organiseras.

I syfte att verka för att utbetalningar från bidrags- och transfereringssystem ska ske vid rätt tidpunkt och till rätt personer är Migrationsverkets arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar fortsatt prioriterat. Den tekniska lösning som konstruerats för elektroniskt informationsutbyte är ett viktigt led i detta arbete. Se vidare förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 12.4.

Migrationsverket sluter överenskommelser med kommunerna om platser för ensamkommande asylsökande barn. Antalet platser

har inte motsvarat behovet och det är mycket viktigt att antalet platser utökas. Åtgärder har också vidtagits för att minska belastningen på de ursprungliga fyra så kallade ankomstkommunerna. Regeringen bedömer att hittills vidtagna åtgärder har varit verkningsfulla och bidragit till att förbättra systemet för mottagande av ensamkommande barn.

Regeringen reformerade 2008 det regelverk som styr arbetskraftsinvandringen. Reformen har bidragit till att fler personer från länder utanför EU har fått en möjlighet att kunna komma till Sverige för att arbeta. Erfarenheterna av det första året med de nya reglerna är positiva. Fler människor har sökt sig till den svenska arbetsmarknaden för att bidra med sin kunskap och kompetens.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse kommer att medföra att den gemensamma viseringspolitiken, viseringssamarbetet och samrådet mellan medlemsstaternas viseringsmyndigheter förstärks. Vidare kommer VIS att underlätta identifiering och återsändande av personer som inte har rätt att vistas i Sverige samt tillämpningen av Dublinförordningen. Den förbättrade prövningen av viseringsansökningar kommer också att bidra till medlemsstaternas inre säkerhet och till att bekämpa terrorism. För närvarande bedöms systemet kunna börja användas under våren 2011. Regeringen verkar för att ytterligare förseningar ska kunna undvikas.

Det är angeläget att alla länkar i kedjan inom processerna på migrationsområdet fungerar väl. När utveckling sker på ett område, som exempelvis införande av nya arbetsmetoder, är det viktigt att konsekvenser för alla led i processen beaktas för att uppnå maximal effektivitet.

2.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen konstaterar i Revisionsberättelsen för Migrationsverket att årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga

beslut för myndigheten. Vidare bedömer Riksrevisionen att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

2.7 Politikens inriktning

Regeringens mål är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Särskild hänsyn ska tas till barns bästa. Sverige erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver. Denna politik har ett starkt stöd i riksdagen.

Sverige tar också ett stort ansvar för att i samarbete med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) ge skydd genom vidarebosättning av personer som befinner sig på flykt utanför sitt hemland och som inte har tillgång till varaktigt skydd. Regeringen verkar för att fler EU-länder, i likhet med Sverige, ska erbjuda vidarebosättning. Regeringen vill se ett europeiskt vidarebosättningssystem som en del av det framtida gemensamma asylsystemet.

En första utvärdering av den instans- och processordning som infördes 2006 visade att syftena med reformen i huvudsak har uppnåtts och att öppenhet och rättssäkerhet har stärkts. Regeringen fortsätter att följa praxisutvecklingen av vissa av de bestämmelser som infördes. En kartläggning av hur utlänningslagens undantagsbestämmelse om synnerligen ömmande omständigheter tillämpats, särskilt vad gäller barn, pågår. Skulle det visa sig, att bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter fått en annan effekt än vad lagstiftaren avsett, är regeringen beredd att vidta nödvändiga åtgärder.

Genom förbättrade arbetsmetoder har Migrationsverket kraftigt kunnat förkorta handläggningstiderna av asylansökningar i första instans. Vidare har migrationsdomstolarna genom omorganisationer och

processkartläggningar med uppföljande åtgärder förbättrat sina balanser. Regeringen förutsätter att berörda myndigheter och domstolar med uppgifter inom asylprocessen fortsätter utveckla arbetet med att minska handläggningstiderna.

För att asylsystemet ska vara väl fungerande, är det viktigt att en rättssäker asylprocess har ett tydligt avslut. De som beviljas uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt kunna påbörja etableringsprocessen i Sverige medan de som fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som vunnit laga kraft är skyldiga att lämna landet. Ett väl fungerande återvändande är en av förutsättningarna för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart. I syfte att underlätta återvändandet till hemlandet förlängs återetableringsstödet med ett år. Migrationsverkets anslag förstärks med 40 miljoner kronor för arbete med stöd till personer som ska återvända.

När det gäller återvändandearbetet är det viktigt att ansvariga myndigheter, det vill säga Migrationsverket, Kriminalvårdens transporttjänst och polisen, fortsatt utvecklar samarbetet.

Det civila samhällets organisationer gör viktiga insatser och Migrationsverket bör fortsatt söka samarbete med dessa organisationer.

Regeringen har uppmärksammat behovet av att se över användandet av förvarstagande och har därför tillsatt en utredning för att se över bland annat om dagens regler om förvar är ändamålsenligt utformade.

Vidare är det viktigt att samverkan utvecklas mellan Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna i fråga om bosättning för vissa personer som beviljas uppehållstillstånd.

Regeringen avser att vidareutveckla styrningen av Migrationsverket och regeringen kommer särskilt att följa de projekt som myndigheten har initierat inom prognos- och analysverksamheten samt inom asylområdet.

Regeringen arbetar för en gemensam asylpolitik inom EU. Den övergripande målsättningen är att asylpolitiken inom EU ska vara human, rättssäker och effektiv. EU:s medlemsstater måste dela på ansvaret att erbjuda skydd, och regeringen prioriterar därför arbetet med en fortsatt harmonisering av asylpolitiken. Förutom fortsatt arbete med att vidareutveckla EU:s gemensamma

lagstiftning på asylområdet är det viktigt att de gemensamma reglerna beträffande exempelvis mottagande, asylprövning och återvändande tillämpas på avsett sätt i medlemsstaterna. Skillnaderna i tillämpningen är fortsatt allt för stora. Regeringen verkar därför för ett fördjupat praktiskt samarbete mellan de nationella myndigheterna. I det arbetet kommer det Europeiska stödkontoret för asylfrågor att vara en viktig del.

Antalet ensamkommande barn som söker asyl har ökat. Trots de insatser som gjorts under året finns det fortfarande ett stort behov av fler boendeplatser i kommunerna för mottagandet av barnen, såväl under den tid asylansökan prövas som efter det att ett eventuellt uppehållstillstånd har beviljats. Det är därför viktigt att fler kommuner än idag tar ansvar för mottagandet av barnen. I syfte att öka antalet platser föreslås länsstyrelserna från och med den 1 januari 2011 ges ett utvidgat uppdrag att under Migrationsverkets ledning förhandla lokalt och regionalt med kommuner, kommunalförbund och andra berörda aktörer om mottagande av ensamkommande barn. Reformen om kommunernas ansvar för mottagande av ensamkommande barn har varit i kraft i mer än fyra år. Regeringen avser att följa upp reformens genomförande under 2010.

Det är även viktigt att återvändandet och mottagandet i hemlandet fungerar för de ensamkommande barn som fått ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut. Återvändandet ska ske med beaktande av barnkonventionen och ta hänsyn till att barnet ska behandlas med humanitet, respekt och värdighet.

Regeringen har medverkat till att frågan om ensamkommande barn uppmärksammas även inom EU-samarbetet. I sin handlingsplan för ensamkommande barn anger europeiska kommissionen exempel på åtgärder som kan vidtas för att stärka samarbetet med ursprungsländerna och underlätta barnens återvändande till sina ursprungsländer. Regeringen kommer noga att följa arbetet med genomförandet av kommissionens handlingsplan (KOM(2010) 213 slutlig).

Flera viktiga EU-rättsakter har under de senaste åren antagits inom det viseringspolitiska området, bland annat vad gäller införandet av biometri i viseringar samt

bestämmelser om organiseringen av mottagandet och behandlingen av viseringsansökningar. Under 2011 förutses flera ändringar i svensk lag med anledning av EU:s viseringskodex. Harmoniseringen på EU-nivå av viseringshanteringen för att ytterligare förbättra servicen för viseringssökande fortsätter. Översynen av vilka tredje länders medborgare som ska vara viseringsfria respektive skyldiga att inneha visering vid inresa i Schengenområdet, utgör en viktig del i EU:s gemensamma viseringspolitik. Mellanfolkliga kontakter är av stor vikt för tredjeländers närmande till EU.

Från och med den 1 augusti 2010 har asylsökande fått en ökad möjlighet att arbeta under tiden som deras asylansökan prövas. Förändringen är viktig för att stärka arbetslinjen, och är positiv för den enskilde oavsett utgången av asylprövningen. I syfte att förbereda ikraftträdandet av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare har regeringen uppdragit åt Migrationsverket att förstärka kartläggningen av asylsökandes utbildnings- och yrkesbakgrund.

Det är positivt att människor vill arbeta och bo i Sverige. Det ger enskilda möjligheter att förverkliga sina drömmar och förutsättningar för att utveckla den svenska välfärden. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring som gäller sedan december 2008 och som ger människor större möjlighet att komma till Sverige för att arbeta är en mycket betydelsefull reform.

Reformen är en viktig del i den framtida migrationspolitiken och har inneburit ett steg mot en ökad rörlighet liksom en ökad öppenhet mot omvärlden. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) genomför för närvarande en tematisk genomgång av reformen för att belysa dess effekter. En rapport kommer att publiceras under våren 2011. Regeringen verkar för att EU:s migrationspolitik, i enlighet med vad som anges i Stockholmsprogrammet (det fleråriga programmet för 2010–2013 för rättsliga och inrikes frågor), ska utvecklas för att öka möjligheterna till en effektiv och flexibel behovsbaserad arbetskraftsinvandring till EU.

Ökat globalt utbyte är positivt för såväl enskilda som för samhällen. Utgångspunkten för den framtida migrationspolitiken ska vara

att ta tillvara de positiva effekterna av mobiliteten och globaliseringen. Regeringen beslutade därför i juli 2009 att tillsätta en parlamentarisk kommitté om cirkulär migration och utveckling. Kommittén ska utreda om och hur personers ökade rörlighet till och från Sverige kan bidra till positiva utvecklingseffekter, såväl i migranternas ursprungsländer som i Sverige. Ett delbetänkande överlämnades till regeringen i maj 2010 och ett slutbetänkande kommer att överlämnas i mars 2011.

Regeringen har fortsatt att stödja EU:s globala ansats för migration (EU Global Approach to Migration) som är det övergripande strategiska ramverket för EU:s gemensamma migrationspolitik i de yttre förbindelserna. Målsättningen är att med ett brett angreppssätt och genom ett samstämmigt agerande mellan berörda politikområden och i partnerskap med tredjeländer hantera migration och migrationsströmmar på ett effektivare och mer rättssäkert och humant sätt. I en globaliserad värld är migration och rörlighet naturliga inslag. En långsiktigt hållbar migrationspolitik måste beakta och utformas mot denna bakgrund. De ökade möjligheterna till arbetskraftsinvandring, utredningen om cirkulär migration och utveckling samt genomförandet av EU:s globala ansats för migration, är därför viktiga delar i den framtida migrationspolitiken.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Migrationsverket

Tabell 2.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	2 114 218	Anslags- sparande	-26 988
2010	Anslag	2 060 013 ¹	Utgifts- prognos	2 088 334
2011	Förslag	2 416 981		
2012	Beräknat	2 171 523 ²		
2013	Beräknat	2 064 142 ³		
2014	Beräknat	2 071 011 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudget till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 150 455 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 016 004 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 977 380 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Migrationsverkets kostnader för personal och lokaler, exklusive bostäder för asylsökande, samt övriga förvaltningskostnader. Anslaget används för samtliga kostnader för handläggning och prövning av ärenden, förvaltningskostnader förknippande med mottagande av asylsökande, genomförandet av organiserad sysselsättning, förvarsverksamhet respektive myndighetens uppgifter vid överprövning av utlänningsärenden i domstol.

Regeringens överväganden

Antalet asylsökande bedöms bli fler än vad som prognostiserades i samband med budgetpropositionen för 2010. Regeringen bedömer att Migrationsverket 2011 kommer att behöva fatta beslut i cirka 287 000 ärenden inom verksamhetsområdena Asyl, Arbete, besök och bosättning samt Svenskt medborgarskap under 2011. Migrationsverket ska härutöver överlämna överklagade ärenden till migrationsdomstolarna, medverka som part i domstolsförhandlingarna samt avgöra verkställighetsundersökningarna. För att handlägga denna mängd ärenden under 2011 ökas anslaget med 269 miljoner kronor 2011.

Anslaget ökas 2011 med 40 miljoner kronor för att förstärka Migrationsverkets arbete med återvändande i syfte att öka antalet personer med lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut som återvänder.

Med anledning av beslut inom EU avseende återvändande, uppehållstillståndskort, arbetstillstånd för högkvalificerad arbetskraft och viseringar, avses vissa ändringar att göras av utlänningsförfattningarna. Dessa förändringar medför ökade förvaltningskostnader för bland annat Migrationsverket. Anslaget ökas därför med ytterligare 48,8 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 1:5 *Kostnader vid domstolsprövning* minskas med 16,8 miljoner samt genom avgiftsintäkter.

När lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare träder i kraft den 1 december 2010 övergår det huvudsakliga ansvaret för arbetet med bosättning från Migrationsverket till Arbetsförmedlingen. Det inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad uppförda anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* ökas därför med 3,5 miljoner kronor. Anslaget 1:1 *Migrationsverket* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas vidare med tio miljoner kronor för Migrationsverkets arbete med kartläggning av asylsökandes utbildnings- och yrkesbakgrund.

De ändamål och verksamheter som avser uppgifter inom migrationsområdet vid vissa utlandsmyndigheter och som finansieras från det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* flyttas från 2011 till Migrationsverket. Anslaget 1:1 *Migrationsverket* ökas därför med 17,5 miljoner kronor.

Anslaget minskas med en miljon kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i syfte att stärka arbetet med effektivitet och kvalitet i bl.a. rättskedjan och på migrationsområdet.

Anslaget minskas med 286 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget beräknas minska med 2,9 miljoner kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs, (se utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 416 981 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Migrationsverket* för 2011.

För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 2 171 523 000, 2 064 142 000 respektive 2 071 011 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Migrationsverket

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 010 013	2 010 013	2 010 013	2 010 013
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	8 797	28 575	57 002	104 390
Beslut	373 648	106 648	-30 166	-70 858
Överföring till/från andra anslag	17 220	17 389	17 631	18 035
Övrigt ³	7 303	8 899	9 662	9 430
Förslag/ beräknat anslag	2 416 981	2 171 523	2 064 142	2 071 011

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

2.8.2 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Tabell 2.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	2 903 608	Anslags- sparande	-202 662
2010	Anslag	3 192 900 ¹	Utgifts- prognos	3 175 802
2011	Förslag	3 026 387		
2012	Beräknat	2 492 014		
2013	Beräknat	2 169 500		
2014	Beräknat	2 045 545		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera stöd till asylsökande m.fl. samt ersättningar till kommuner och landsting. Exempel på stöd är dagersättning, särskilda bidrag, bostäder, mat och återetableringsstöd i samband med självmant återvändande. Ersättningar betalas ut till kommuner och landsting för i första hand

hälso- och sjukvård, skolgång och omsorg till asylsökande m.fl.

Regeringens överväganden

Kostnaderna under anslaget styrs främst av antalet asylsökande och de sökandes vistelsetider i mottagandet.

Hur många människor som söker asyl i Sverige styrs av en mängd svårbedömda och föränderliga omvärldsfaktorer. Exempel på faktorer som påverkar vistelsetiderna är handläggningstiderna hos berörda myndigheter och domstolar, tiden från det att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut har vunnit laga kraft till utresa alternativt tiden till kommunmottagande efter beslut om uppehållstillstånd. Ändringar i förutsättningar vad gäller praxis och nationella och internationella regelverk kan också påverka antalet asylsökande och vistelsetiderna.

Handläggningstiderna hos Migrationsverket för prövning av asylärenden har förkortats med flera månader i genomsnitt. Trots det antas antalet genomsnittligt inskrivna personer i mottagandet inte minska i den takt som antogs i samband med beräkningar som låg till grund för budgetpropositionen för 2010. Den främsta anledningen till det är att antalet asylsökande under kommande år nu bedöms bli fler.

Bland annat EU:s införande av viseringsfrihet för medborgare i vissa länder i närområdet samt domar i internationella domstolar, bedöms leda till behov av förstärkning av de volympåverkade anslagen inom utgiftsområdet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 026 387 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 2 492 014 000, 2 169 500 000 respektive 2 045 545 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 252 900	2 252 900	2 252 900	2 252 900
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	59 368	53 068	53 068	53 068
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar				
Volymer	538 842	195 769	-126 745	-250 700
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	175 277	-9 723	-9 723	-9 723
Förslag/beräknat anslag	3 026 387	2 492 014	2 169 500	2 045 545

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anpassning av anslaget sker för att kompensera för volymförändringar under innevarande budgetår som hanterats genom höjning av anslagskrediten istället för ändring av anslagsnivån.

2.8.3 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tabell 2.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	350 804	425	
2010	353 047 ¹		353 047
2011	Förslag	405 437	
2012	Beräknat	411 327	
2013	Beräknat	418 167	
2014	Beräknat	423 347	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera organiserad överföring av flyktingar m.fl. och ersättning till de kommuner som tar emot dessa personer samt bidrag till vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige. Bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land och bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige finansieras också från detta anslag. Även statsbidrag till den efterforskningsverksamhet som enligt avtal bedrivs av Svenska Röda Korset bekostas från anslaget. Dessutom finansieras internationell samverkan inom ramen för flykting- och migrationspolitiken m.m. samt vissa studier och analyser inom det migrationspolitiska området.

Regeringens överväganden

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare träder i kraft den 1 december 2010. Den ambitionshöjning regeringen genomför avseende vissa nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden gäller även personer som är vidarebosatta (kvotflyktingar). Regeringen föreslår därför att anslaget Migrationspolitiska åtgärder ökas med 50 miljoner kronor för 2011.

För att säkerställa fortsatt utveckling, drift och administration av den internetbaserade webbportal med information för arbetssökande tredjelandsmedborgare som Svenska institutet tagit fram, tillförs det inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan uppförda anslaget 1:9 Svenska institutet en miljon kronor årligen under 2011–2013. Anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 405 437 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 411 327 000, 418 167 000 respektive 423 347 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	353 047	353 047	353 047	353 047
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	49 000	49 000	69 000	70 000
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar				
Volymer	-600	4 720	-10 119	-5 939
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	3 990	4 560	6 239	6 239
Förslag/beräknat anslag	405 437	411 327	418 167	423 347

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anpassning av anslaget görs till följd av övriga makroekonomiska förändringar.

2.8.4 1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden

Tabell 2.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2009		431 852		-2 376
2010	Anslag	493 691 ¹	Utgifts-prognos	464 395
2011	Förslag	503 419		
2012	Beräknat	503 936 ²		
2013	Beräknat	510 917 ³		
2014	Beräknat	522 834 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 499 111 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 499 111 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 499 269 tkr i 2011 års prisnivå

Anslaget används för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningskostnader hänförliga till överprövning av utlännings- och medborgarskapsärenden. Från anslaget finansieras även Regeringsrättens handläggning av resningsansökningar av utlännings- och medborgarskapsärenden.

Regeringens överväganden

Jämfört med budgetpropositionen för 2010 bedöms Migrationsverket under de närmaste åren behöva fatta beslut i fler asylärenden men samtidigt antas färre asylansökningar avslås. Regeringen bedömer därför att migrationsdomstolarna kommer att behöva avgöra färre asylmål än vad som anslaget är dimensionerat för. Samtidigt avses vissa ändringar att göras av utlänningsförfattningarna med anledning av beslut inom EU avseende möjligheter att överklaga bl.a. beslut om återreseförbud, viseringar och arbetstillstånd för högkvalificerad arbetskraft. Förändringarna i regelverken medför ökade förvaltningskostnader för bland annat migrationsdomstolarna. Sammantaget innebär förändringarna att anslaget ökas med 3,2 miljoner kronor. Anslaget 1:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget beräknas minska med 733 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs, (se utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Regeringen föreslår att 503 419 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsärenden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 503 936 000, 510 917 000 respektive 522 834 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	493 691	493 691	493 691	493 691
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 058	6 851	13 785	25 456
Beslut	6 500	1 763	1 787	1 828
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	1 170	1 631	1 654	1 859
Förslag/ be- räknat anslag	503 419	503 936	510 917	522 834

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

2.8.5 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden

Tabell 2.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2009		166 422		2 080
2010	Anslag	178 800 ¹	Utgifts-prognos	153 495
2011	Förslag	158 800		
2012	Beräknat	158 800		
2013	Beräknat	158 800		
2014	Beräknat	158 800		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för migrationsdomstolarnas, Migrationsöverdomstolens och Regeringsrättens kostnader för nämndemän och sakkunniga som anlitas i utlänningsärenden samt de klagandes resor till förhandlingar i migra-

tionsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen.

Vidare finansieras från anslaget ersättning till offentligt biträde i utlänningsärenden, till tredje man i utlänningsärenden lagen (1996:1620) om offentligt biträde, till tolkar i utlänningsärenden, samt ärenden enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och för översättningar i utlänningsärenden.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att migrationsdomstolarna kommer att behöva avgöra färre asylmål än vad anslaget är dimensionerat för.

Anslaget minskas 2011 med 16,8 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av ökningen av anslaget 1:1 *Migrationsverket*. Vidare minskas anslaget med 3,2 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av ökningen av anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsärenden*.

Regeringen föreslår att 158 800 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 158 800 000, 158 800 000 respektive 158 800 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	178 800	178 800	178 800	178 800
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	158 800	158 800	158 800	158 800

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.8.6 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tabell 2.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	225 218	5 669	
2010	Anslag	277 255 ¹		250 000
2011	Förslag	230 255		
2012	Beräknat	210 255		
2013	Beräknat	200 255		
2014	Beräknat	200 255		

¹ Inklusiv tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för offentligt biträde och tolk i utlänningsärenden enligt utlänningslagen (2005:716) eller lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås öka för att motsvara nuvarande bedömningar av behovet. Regeringen föreslår att 230 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 210 255 000, 200 255 000, respektive 200 255 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.39 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	93 255	93 255	93 255	93 255
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	137 000	117 000	107 000	107 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	230 255	210 255	200 255	200 255

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.8.7 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Tabell 2.40 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2010	Anslags-sparande	2011
2009	Utfall	216 763		17 439
2010	Anslag	239 202 ¹	Utgifts-prognos	240 790
2011	Förslag	279 202		
2012	Beräknat	267 202		
2013	Beräknat	234 202		
2014	Beräknat	234 202		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för resor ut ur landet och andra åtgärder för utlänningar som avvisats eller utvisats enligt beslut av Migrationsverket, polisen eller regeringen med stöd av utlänninglagen (2005:716) eller lagen om särskild utlänningskontroll (1991:572). Även kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återkallat sin ansökan finansieras från anslaget.

Regeringens överväganden

Jämfört med bedömningen inför budgetpropositionen för 2010 antas fler personer återvända 2011–2014. Anslaget bör därför förstärkas med 40 miljoner kronor 2011.

Regeringen föreslår att 279 202 279 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* för 2011.

För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 267 202 000, 234 202 000 respektive 234 202 000 kronor. Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.41 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	239 202	239 202	239 202	239 202
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	40 000	28 000	-5 000	-5 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	279 202	267 202	234 202	234 202

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.8.8 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tabell 2.42 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2010	Anslags-sparande	2011
2009	Utfall	112 160		76 529
2010	Anslag	130 218 ¹	Utgifts-prognos	123 522
2011	Förslag	136 880		
2012	Beräknat	156 554		
2013	Beräknat	175 152		
2014	Beräknat	124 008		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för utbetalningar för projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska flyktingfonden samt Europeiska återvändandefonden motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Under anslaget finansieras även kvarvarande utbetalningar från Flyktingfonden II.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor under 2012, 140 000 000 kronor under 2013 samt 80 000 000 kronor under 2014.

Tabell 2.43 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden			330 000	440 000	220 000
Nya åtaganden			250 000		
Infriade åtaganden			-140 000	-220 000	-220 000
Utestående åtaganden		333 000	440 000	220 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande			440 000		

Skälen för regeringens förslag: Sverige har från EU-budgeten för 2011 preliminärt tilldelats cirka 18,4 miljoner euro för flyktingfonden och återvändandefonden inom det finansiella ramprogrammet för solidaritet och förvaltning av migrationsströmmar för perioden 2008–2013. Syftet med ramprogrammet är att stödja principen om solidaritet vid hanteringen av migrationsströmmar. Ramprogrammet ska säkerställa en rättvis ekonomisk ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna vid införandet av en integrerad förvaltning av unionens yttre gränser respektive genomförandet av en gemensam asyl- och invandringspolitik. Områden som kan ges stöd är mottagande av asylsökande, vidarebosättning, återvändande och integration.

Verksamheten inom Europeiska flyktingfonden samt Europeiska återvändandefonden omfattar till viss del fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan således medföra utgifter för kommande budgetår.

Regeringen vill fr.o.m. budgetåret 2011 förändra principen för budgetering av fleråriga EU-relaterade verksamheter med anslag på statsbudgeten. Programmen har i flera fall kommit igång senare än beräknat, vilket förskjuter utgifterna framåt i tiden med stora anslagsbehållningar som följd. Regeringen föreslår nu att denna budgeteringsprincip ersätts med att riksdagen istället anvisar medel för att täcka de utgifter som bedöms bli redovisade mot anslaget. Förändringarna är av teknisk karaktär och förväntas inte påverka verksamhetens villkor.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 136 880 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 156 554 000, 175 152 000, respektive 124 008 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 2.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	130 218	130 218	130 218	130 218
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	30 000	20 000	-40 000	-40 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-23 338	6 336	84 934	33 790
Förslag/ beräknat anslag	136 880	156 554	175 152	124 008

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.